

DOMOLJUB

LE V. 7.

V LJUBLJANI, DNE 15. FEBRUARJA 1933

LE IO 46

ena 38 Din za celo leto. Za tuzemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani. Telefon uredništva: 2540.

Telefon uprave: 2992.

Ob papeževi 11 letnici

Odkar je prišel Sin božji iz nebes na zemljo, da odreši človeštvo, done vsemu svetu besede, ki jih je govoril prvemu apostolu: Ti si Peter in na to skalo bom zidal svojo cerkev in pe-lenska vrata je ne bodo zmagale. In od tistih dni so častili eni rimskega papeža kot posred-nika večnih resnic in milosti, ki jih je Zveličar zaslužil s svojo smrtjo na križu, drugi pa so dicali s pobesnelimi Judi: Nočemo njegovega gospodarstva. Tako je bilo dolga stoletja in tako je tudi danes.

Dne 12. februarja t. l. so praznovali ka-pliciáni vsega sveta 11. obletnico kronanja sv. očeta Pija XI. in sicer z veseljem in hvaležno-stjo. Saj je papež največji učitelj, ki nam ne-motljivo kaže pot k večni sreči.

Kako potreben nam je pravi tolmač resnice današnjih zmedenih dneh! Pogledimo vzgojo mladine, ki si jo hočejo brezbožni posvetniki dinstveno prilastiti. Kaj bi bilo, da ni sv. oče svoji poslanici z vso odločnostjo povdarih

neizpodbitne pravice Cerkve do mladinske vzgoje.

In sveti zakon? Kako butajo vanj mogočni valovi brezverstva, da razkristjanijo zakonsko zvezo in da odvrnejo starše od poštenega za-konskega življenja. In zopet je bil papež Pij., ki se je nezlomljivo in brezkompromisno od-ločnostjo boril in se bori za pravo, zakonsko zvezo, za zakom po božji volji in proti beli kuhi.

In žalostno razmerje med delodajalci in de-lavci? Ali nam je že kdo bolj jasno pokazal srečno rešitev tega zamotanega vprašanja, kot papeška poslanica »Quadragesimo anno«? Ali bi ne bilo nesrečne krize mahoma konec, ako bi to encikliko vsi, bogati, revni sprejeli za na-čelo svojega udejstvovanja v človeški družbi?

Tako je in nič drugače. Zato pa ob 11. oblet-nici kronanja. Pija XI. v teh težkih in žalostnih dneh bolj kot kdaj prosimo Boga, da nam ohrani v naš blagor in blagor vsega sveta sve-tega očeta zdravega in čilega še mnogo let.

O nezmotljivem učiteljstvu Cerkve Kristusove

govoril minulo nedeljo v ljubljanski stolnici brezvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman. Razložil je, v čem je in kako daleč sega nez-motljivost, ki jo ima Cerkve v papežu in v celokupnosti škofov, združenih s svojim duhovnim poglavarjem. Škof vsak zase ni ne-motljiv v smislu papeževe nezmotljivosti. Škofje so za svoje škofije avtentični učitelji in pričevalci resnice božjih nauk. Ne določa vsak škof sam novih razodetih verskih resnic, ampak razlaga in uči od nezmotljivega cerkvenega učiteljstva že ugotovljene resnice. To je škofovska učiteljska služba, da presodi in odloči, ali se kak nauk, mnenje, miselnost, ide-ja, ki se širi po škofiji, sklada z razodeto ver-sko resnico ali ne. To sodbo morajo škofje s vernikom povedati, če vidijo, da se med njimi širijo ideje in mnenja, ki nasprotujejo nauku Cerkve. Za to so poklicani, to je njihova od-govorna dolžnost. Kdo drugi naj bi bil poklican za to? Ali mar kdo, ki ni deležen na cerkvenem učiteljstvu? Morda vsi, ki se zdavnaj pozabljajo katekizem, ki pravi, da je svetlo znanje iz Cerkvi nasprotnih spisov? Taki naj presojsajo, ali se kaka ideja sklada z razodetim božjim naukom? Vsakdo od nas, ki se zavedamo, da to ni mogoče. V vsem življenju se

prepušča strokovnjakom merodajna sodba, samo v vprašanjih božjega razodetja naj bi smel biti nezmotljiv razsojevalec vsakdo! Ver-ren in Cerkvi Kristusove zvest katoliški krist-jan bo torej verjel škofu in če se njegova lastna misel in ideja ne sklada z od škofa raz-loženim naukom Cerkve, bo svoje mnenje spremenil in ga skušal tudi spraviti v sklad z naukom božjim, ne bo pa cerkvenega učitelj-stva dolžil zmote, neresnice in laži. Če pa to stori, potem se mora zavedati, da dela proti verskemu nauku Cerkve, je torej proti Cer-kvi, proti pravi veri, izpodkupa je versko avto-riteto in versko oblast Kristusove Cerkve. To mora Cerkve tem bolj obsojati, če se tako dela pred otroci, ki se v katekizmu uče pravi nauk o cerkvenem učiteljstvu.

Kadar gre za zavarovanje, potem edino je domače slovensko

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, nasproti glavnega kolodvora

zavaruje: požar, vlom, nezgode, jamstvo, steklo, avto-mobilo, zvonove, življenje na vse možne na-čine in posmrtninsko zavarovanje. Karitas.

Pojasnila dajejo zastopniki, ki so v vsaki fari, ali glavna pisarna v Ljubljani, Miklošičeva cesta 41, 19

Nov volilni zakon

Odbor za proučevanje zakonskega pred-loga o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev je napravil pri navedenem zakonu nekatere spremembe. Šte-vilo poslancev se poveča od 350 na 363 torej za srečno število 13. Poleg še pride nosilec državne liste. Dravska banovina bo imela 29 poslancev (preje 25) Ljubljana, ljubljanska okolica in ptujski okraj volijo po 2 poslanca. Druga novost je ta, da predloži kandidatne liste najmanj 30 predlagateljev, upravičenih volivcev vsakega upravnega okraja od polo-vice celotnega števila upravnih okrajev v drž-avi s tem, da se ti upravni okraji nahajajo na ozemlju vsaj dveh tretjin banovin. Tretja no-vost: Ena in ista oseba je lahko na isti listi v dveh volivnih enotah, v tretji pa namestnik, ali pa v eni volivni enoti kandidat, v dveh pa namestnik. Vsa mesta in mesteca tvorijo eno volivno enoto. V dravski banovini je izvzeta Ljubljana, ki voli sama zase. Najmočnejši listi je zajamčenih tri petine mandatov. Volitev je javna. Če bo ta predlog sprejet, homo že poročali.

Nad 1000 žrtev

Strašna nesreča se je pripetila dne 10. fe-bruarja okrog 18 v nemškem Neunkirchenu. Razlezel se je plinski rezervoar, ki je obsegal 120.000 kubičnih metrov plina. Rezervoar (gazometer) je bil 30 m visok, premer je znašal 45 m, temelj pa je meril 1850 m². Eks-plozija je bila tako močna, da se je čutila 80 kilometrov daleč do mesta Karlsruhe.

Pravijo, da se je nesreča zgodila na sle-deči način: Najprej so eksplodirale nekatere posode bencina v tovarni Stumm, ki se na-haja v središču mesta. To šele je povzročilo eksplozijo gazometra, ki je stal v bližini. Uči-nek je bil grozen. Ves del mesta, ki se nahaja okoli gazometra, je porušen in ni je hiše, ka-tera ne bi bila poškodovana. Nekatere hiše so se popolnoma podrle, druge deloma, po-nekod pa so odnesene strehe. Brzobjavne in telefonske zveze z Neunkirchenom so po-rušene. Ker je kolodvor težko poškodovan, je ustavljen železniški promet. Na razdalji dveh kilometrov so izravana vsa drevesa. Tudi v bližnjih okrajih, ki so oddaljeni 6 do 7 km od središča nesreče, so poškodovane vse hiše. Ko to pišemo, ogenj ni udušen. Število člo-veških žrtev še ni znano, vendar je že zdaj gotovo, da znaša število strašne nesreče mrtvih žrtev čez 100, ranjenih pa preko 1000. Po vsej Nemčiji so začeli zbirati darove v ko-risti ponesrečencev.

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Smrt zglede na višdarice. V južni Africi in sicer v Basuto-deželi, je pred nekaj časom umrla kraljica Veronika Ma Bereng, soproga velikega poglavarja te dežele, kjer prebivajo Basuto-črnci. Pred 25 leti je s svojim soprogom prestopila v katoliško vero ter se dala krstiti. Bila je od takrat pa do svoje smrti vneto in pobožna katoličanka, ki je imela navado, da je vsako nedeljo in praznik prejela sv. zakramente. Ko je v svoji boleznii čutila, da se ji bliža smrt, je pozvala duhovnika, ki jo je previdel s svetotajstvi ter ji podelil papežev blagoslov. Ob postelji umirajoče soproge je klečal kralj ter sam molil molitve za umirajoče. Pogreba so se udeležili misijonarji in petti-sočlana množica, večinoma sami katoličani. Ljudstvo bo svojo pobožno kraljico, ki je imela vedno odprte roke za siromake, obravnilo v hvaležnem spominu.

Avstrija

s Razno. Avto je do smrti povozil Lizko Jernej iz Mlinca — Nemški dijaki so demonstrirali pred jugoslovanskim konzulatom v Gradcu in zahtevali vrnitev Maribora Avstriji. Naša se je vršila pred univerzo »Marburger-Feier«. — Osemletni Vincenc Zisko iz škocijske fare je s svojimi sankami zavezil pod vlak in se smrtno ponesrečil. — V Ločah so priredili spevoigr »Pred sodnijo in burko Cevljev ulc. — Društvo v Vograhn je igralo Dve nevesti.

Nemčija

s Z veliko mlačo je začel pometati novi gospodar Nemčije kancler g. Hitler. Ker g. Hitler valed odpora centristične stranke ni mogel vladati s parlamentarno večino, si dobil od Hindenburga dovoljenje za razpust parlamenta in razpis novih državnoborskih volitev za 5. marec. Hitler objublja po radiu in shodih obnovo Nemčije, pri čemer seveda misli tudi na vrnitev kolonij. Hitler napoveduje duhovno in državno edinstvo naroda, braniti hoče krščanstvo kot podlago morale in družino, kot celico narodnega organizma. Lepe, a prazne besede, saj so Hitlerjev nacionalizem že obsodili katoliški škofje. Neizprosni boj na življenje in smrt pa je napovedal Hitler komunistom in socialistom. Nam se zdi, da iz Hitlerjeve moke ne bo kruha in da bo mela, ki jo danes Hitler suče nad večino nemškega naroda, zasukala in pognala že v bližnji bodočnosti Hitlerja in njegov štab kamor spudajo taki in podobni ljudje.

Ukrajina

s Za lastno vsenčilišče. V poljskem parlamentu v Varšavi se je vršila 9. febr. 1933 razprava o novem zakonu o univerzah, ki ga je predložila vlada. Pri tej priliki so se oglašili k besedi tudi ukrajinski poslanci in so sprožili vprašanje ukrajinske univerze, ki tu di v novem univerzitetnem zakonu ni predvidena. Poslanec Velikanovič je poudarjal pravico Ukrajincev do svoje univerze in naglasil, da je v interesu poljske države same, v oglede nevarnega razvoja vprašanja revizije mirovnih pogođb, da zadovolji Ukrajince in jih na lep način vključi v konstruktivno državno delo. Poslanec Pizrowski, Poljak in

član socialistične stranke, je zagovarjal isto načelo in zahteval, naj se Ukrajincem ugodni, ker samo na ta način se bo naselil mir v te pokrajine, mir, ki je neobhodno potreben, ker se bo poljski narod moral posvetiti na drugi fronti vprašanju obrambe svoje zemlje. Likvidirati se morajo vsi ostali spori, da bo vsa Poljska enodušna na braniku svojih pravic.

Francija

s Nekaj o framasonstvu. Slobodni zidarji, ki hočejo, kakor je označeno v njihovem imenu, zgraditi človeško družbo brez Boga in cerkve ter proti Bogu in cerkvi, razvijajo po raznih državah živahno delovanje. Njih cilj je popolna ocepitve posameznega človeka, ljudstva in države od Boga in verskih načel. Ta svoj namen uresničujejo v Mehiki, kjer so se zvezali s socialisti, da morejo s pomočjo delavskih svobodomisceev tlačiti svobodo katoliške Cerkve. V Španiji uveljavljajo svoja brezbožna in protiverska načela s podporo radikalnih socialistov. Odkar je v Franciji na vladi leviča, se je ojačila tudi tankaj framasonska samozavest in delavnost, kar se pozna tudi v francoskih kolonijah. — Na zborovanju demoljubne mladine v Parizu dne 24. januarja so govorniki ugotovili, da pride v senatu na 6 senatorjev 4 framasoni. Leviča je sestavljena iz radikalov, radikalnih socialistov in socialistov, prejema povelja od framasonstva. Framasonska leža je organizirana tudi v Jugoslaviji. Njena osl je obrnjena zlasti proti katoliški Cerkvi. Tudi v Sloveniji najdeš ljudi framasonskega mišljenja. Mnogi liberalni in naprednjaški listi v naši ožji domovini pišejo v framasonskem duhu ter se trudijo napojiti s tem duhom zlasti mladino.

Irsko

s De Valerova poslanica. Kakor smo že poročali, so dale zadnje irske volitve odločilno oblast de Valeri, največjemu boritelju za popolno samostojnost irske države. Po lepem uspehu je poslal de Valera potom irskih časopisov irskemu narodu sledečo spomenico: Narodna politika je sedaj postavljena na trdno osnovo. Pozivam vse državljane, ki so dobre volje, k delu. Naj nam pomagajo, da damo naši deželi in irskemu narodu nekdanjo veličino. Naša domovina naj bo prijetno ognjišče za ves irski narod. Naši izseljenci nas bodo podpirali v mislih in molitvah. Vse svet nam želi uspeha.

Amerika

s Na volitve se pripravlja Brazilija, republika v Južni Ameriki. Tu je bila Cerkev ločena od države in šola od Cerkve, to se pravi, da se na šolah ni učil verouk. Po mnogih revolucijah se bodo sedaj vršile volitve v ustavotvorno skupščino. Kardinal — nadškof v glavnem mestu Rio de Janeiro je pozval vse škofo v državi in druge predstavnike katoliške Cerkve na zborovanje. Sklenili so: 1. da morajo vsi katoličani po svoji vesti glasovati

s vati samo za kandidata katoliške stranke; 2. da se mora pred volitvami vsak katoliški kandidat zavezati s častno besedo, da bo bil v parlamentu vse, kar bo zahtevalo od njegovega vodstva katoliške stranke. Kakor se vidi, braziljski katoličani ne grede z haudeniasproti enkrat Kristusu, drugič pa ljudem. Poznajo samo Kristusa in ne obračajo plače po vetru. To so tisti pravilni, ki pravi o njem sv. pismo, da iz vere žive.

s To in ono. V Clevelandu so umrli: N. Lunder iz svetgregorske fare ni Dolenjske Jurij Jenškovič, doma nekje od Kostanjevici Frank Smolič od fare Trebnje, Anton Mesnik iz Grahovega pri Rakeku, Frank Bojc iz Dolenje vasi pri Ribnici, Alojz Fink iz Kočevja in Marija Leskovec, roj. Zalokar iz Rovt pri Logatcu. — V Pueblo Colo. je odšel v večno Josip Culig iz Bubišarcev.

Japonska

s Petvarjanje ljudske volje. Japonska je stavila Zvezi narodov zahtevo, da prizna Zvezi za japonske boje v Mandžuriji kot obrambne, nadalje, da je mandžurski narod sam zavezal ustanovitev neodvisne Mandžurije in da je ta država izvršeno dejstvo. Le na podlagi tega priznanja ostane Japonska na konferenci v Zenevi. Istočasno pa pripravlja Japonska odločilni napad proti Kitajcem in si je izbrala kot cilj svojega zavojevalnega pohoda glavno kitajsko mesto Peking.

Drobne novice

Z aeroplani prevažajo puške iz avstrijskega Hirtenberga na Madžarsko.

Na Bolgarsko sta se vrnila in bila navdušeno sprejeta Atanasov in Stojanov, člani N. š. Stambolijskijeve vlade.

Vse občinske zastope je razpustila katarska pruska vlada.

Umrli je eden prvih madžarskih diplomatov, 87 letni grof Appony.

Milijardo in pol levov znaša primanjkljaj v bolgarskem proračunu.

350.000 bal bombaž je podaril ameriški parlament revnim ljudem za napravo obdobja 450 samoumorov je bilo v zadnjih treh mesecih v Berlinu.

400.000 katoličanov je v Berlinu. Torej 4 seti del.

230.000 članov šteje zveza katoliške mladine na Poljskem.

V Rimu je umrl znani kardinal Frinetti.

Italija si želi Dalmacije z Boko kotorsko Isto pravico imamo mi do Benet in Ankore.

Italijani so pričeli utrjevati Taraboski Skadrom Albansko ljudstvo ne soglaša.

Z 82 glasovi proti 54 je bil de Valera znova izvoljen za predsednika Irske.

d 615 električnih central je v Jugoslaviji.

Duhovne vaje za dekleta v Domu Brezovca. Za 18. februarja so že vsi prostori oddani. Prilagodni tečaj za dekleta bo v postu od 1. do 28. marca; kmalu se priključite. Tudi za žene že splošno jemamo prilgase; zanje bodo duhovne vaje od 24. do 28. marca. Pisma naslovite na: Dom Brezovca, Mala Loka pri Ihanu, p. Demžale.

So vedeli kakaj. Gospod župnik je povabil vsake otroke k sebi. Dal jim je izbrani jagode s smetano. »Poglejte,« pravi župnik, »ali ni to mnogo boljše, kakor pa če plezate na moj vrt in si sami vzamete jagode?« »Ja, gospod župnik!« je zadonel iz vseh otroških grl. »In kakaj je to boljše?« »Ker bi na vrt ne dobili nič smetane.«

Pri »Češnjiku« Ljubljana

Lingarjeva ul. Stritarjeva ul.

je najboljši nakup oblek za moške in ženske ter drugih potrebščin. Poštenost mojega podjetja je znana.

Pravda iz leta 1573 po Kr., ki še do danes ni končana

(Dalje in konec.)

Že koj v št. 5. Domoljuba, ko smo začeli tej kmetijski pravdi pisati, smo dejali, da zgodovina Zgodovina pripoveduje samo še o Matiji Gubca, naprej pa ne, in da bomo v Domoljubu prinesli zlasti zasliševanje, ki je gospóda z vso strogostjo vlekla iz ujemetov in ki doslej še ni bilo v nobeni knjigi objavljeno; v št. 6 poročamo, kako dne 19. febr. l. 1573 v Ljubljani zasliševali te upornike; danes pa čujmo, kako so na danju zasliševali vrhovnega poveljnika tiste nesrečne kmetijske vojske Elijo Gregoriča in njim vred Mihajla Gušetiča.

Prej ko v enem tednu je bil tisti kmetijski svet, kakor smo že v št. 5 zapisali, popolnoma dušen (v dnevih od 5. do 9. febr.!) Dne 15. br. je umrl Matija Gubec najstrašnejše sarti v Zagrebu. Vse je bilo preplašeno; v nešteti kmetijskih kočah in hišah tam med Krškimi in odsusjedom so bridko ihtele družine, ki so se tako kruto izgubile očete, brate, sinove... V teh pismih, ki si jih je v naslednjih dneh gospóda pisala, čitamo, da vlada zdaj mir in da je vse tiho po selih in vaseh... A gospódi niso bili trpljenja in krvi še zadosti, treba je bilo še duševno mučiti ljudi in z natezalnici in kolesom spravljati na dan skrivnosti, ki jih hoteli po vsi sili vedeti.

Iz nesrečne bitke pri Planini pod Svetimi Anami (blizu Solte ob nekdanji meji med Slovensko in Hrvaško) sta se bila z begom rešila Matija Gregorič in M. Gušetič. Pri Jasenovcu na Savi, vzdolžno od Siska) so ju ujeli in oddali na Dunaj. Trikrat sta bila zaslišana (1. aprila, 4. maja in 11. maja). Vprašanja, objavljena Gregoriču, so nam ohranjena v listinah dež. arhiva kranjskega pod št. 44. (Pomen so bili torej po sodbi listine z Dunaja v Ljubljano.) Vprašanj je bilo v vseh treh zaslišenjih nad 50. Prinašamo le najvažnejša, dana Gregoriču. (Sodniki niso znali slovenski, tolčeč je neki Matevž Pičin, pisar, ki pa ni tega prav prevedel v nemščino, kakor se je kazalo!)

Sodniki: Odkod si? Zakaj se zoves Prebeg? Elija: Rojen sem bil v Ribniku pri Metliki kot podložnik grofa Štefana Ankopanskega. Dvakrat sem bil v turški vojski, prvič pred 20 leti, ko so Turki pleli št. Jernej na Dolenjskem; takrat so me peljali s seboj, a po nekaj letih sem se sam bil ter se naselil v Brdovcu in tako postal danik Tahijev; drugič pa pred 5 leti, a sem prejel srečno ubežal. In zato so mi ljudje dali priimek »Prebeg« (t. j. uskok).

Sodniki: Kako da si se postavil na to temu zločinskemu dejanju?

Elija: Tahijevi podaniki v Stubici niso mogli več prenašati nasiltev, sklenili so, da vzdignejo, pa so prišli k meni Matija Gubec, Ivan Pasanec ter Matija Bistrič, pa še

50 drugih kmetov, ki so me prisili, da se jim pridružim in jim prisežem, da bom vedno z njimi in zoper Tahija.

(Pri vsem trikratnem zasliševanju so mu stavili to vprašanje, zakaj je bil on glavni poveljnik; pri tretjem je stal celo rabelj poleg njega, da ga priveže na natezalnico; tedaj je Elija s solzami v očeh dejal: Vem, da moram umreti, zato ne bom nič prikrival. Začetnik upora pa jaz nisem bil, v tem mi delate krivico. Ko pa sem enkrat prisegel, sem jim ostal zvest. Prisega je sveta.)

Sodniki: Kaj so storili stari Tahij in njegovi sinovi tebi in drugim seljakom?

Elija: Imel sem v Brdovcu posestvo, vredno 250 zlatih. (Op. pisca: Tisti čas je bil to velik denar.) Tahij me je z ženo in otroki pregnal. Kmetom je dajal svojo živino v rejo; če je kako živinče poginilo, mu ga je kmet moral v gotovini plačati. Njegove lovske pse so morali tlačanje rediti; ob času splošne lakote so psi morali imeti jesti, čeprav so ljudje umirali od glada. Če je pes poginil ali se zgubil, je seljak moral dati vola v nadomestek. Pa vse to bi bili pretrpeli, da nam ni Tahij skrunil naših hčera, ki jih je s silo in s pretepanjem dal spraviti na grad; v Brdovcu sta postali njegovi žrtvi hči Tomaža Mačkomijska ter hči slepega Jurka, Janja. Vaši (cesarski) komisarji so sami ugotovili 14 takih ugrabljenih deklet. To je bil zadnji povod, da smo udarili: mera je bila polna.

Sodniki: Da ste zmagali, kaj ste nameravali storiti? Gosposko odpraviti in davke? Cesarju odpovedati pokorščino? Koga drugega postaviti za kralja? Tebe ali Gubca?

Elija: Da smo zmagali, bi bili cesarju Maksimilijanu na Dunaju kakor tudi njegovemu bratu nadvojvodi Karlu v Gradcu pokorni in zvesti ostali. Za kralja nismo hoteli nikogar narediti ali proglasiti. Zoper cesarja nismo imeli nič. Samo krivicam smo hoteli konec napraviti.

Sodniki: Mar nisi bil v zvezi s Turki?

Elija: Ko sem bil dvakrat v njih sužnjosti, niso tako z menoj ravnali, da bi si želel njih prijateljstva.

Sodniki: Koliko gradov ste oplenili in porušili?

Elija: V Krškem so fantje res hoteli podreti davkarjo, pa sem jaz zabranil, gradu pa nismo oplenili nobenega, ker so nas povsod, kamor smo prišli, sami noter pustili.

Sodniki: Kdo so bili kolovodje, ki si se z njimi posvetoval?

¹ Najbrž se je Elija sprva res branil sprejeti vojaško poveljstvo; videč njegovo skušenost in zposobnost pa so ga končno pregovorili. Iz tega, kako je vso vojsko razdelil v tri krdele in kako naj bi se končno vsi združili v Zagrebu, se vidi niagov um.

Elija: Poglavitni so bili Matija Gubec, Ivan Pasanec, Ivan Mrgajič ter Ivan Babič, župnik brdovski, v čigar župnišču smo se zbirali.

Sodniki: Ko ste bili lani o binkoštih zbrani pri kovaču Pavlu Stercu v bližini Vidma, si dal vsakemu nekaj piti, s čimer si vse omamil, da so šli slepo za teboj, dasi so prej bili zoper punt. Kakšna pijača je bila to?

Elija: O nobeni taki pijači ne vem nič; naj me Bog ne sprejme v svoje kraljestvo, če bi jaz kaj čaral; ljudje so prostovoljno za menoj šli.²

Zakaj smo v naslovu zapisali, da ta pravda še do danes ni poravnana? Dovolj razlogov imamo za to trditev. Domala tristo let so vsi, ki so pisali o tej pobuni, samo seljake grdili. Tako n. pr. je še celo plemeniti in dobri Valvazor sto let pozneje porogljivo imenoval v svojem znanem delu (XV. knjiga, str. 484. nsl.) upornike »cepčarje« (Flegel-Flechter) in »vaskke častivce bojnega boga Marsa«. Med pismi in poročili, ki jih je zbral, kakor rečeno, leta 1875. zagrebški kanonik Rački, in ki so jih vsa pisala le plemiči ali višja duhovščina, nahajamo le malo takih besed, ki bi tudi gospódi očitala krivico. Taka izjema je nadškof strigonski Anton Vrančić, ki je dne 23. febr. 1573. pisal cesarju med drugim tudi to: »Pri nas se bolje in lepše ravna z živino kakor pa z grajskimi podaniki.« Krvaiku in asilniku Francu Tahiju, ki ga je vsa zemlja proklinjala, se od strani zbrane svetne gosposke ni zgodilo nič, umrl je 4. okt. l. 1573 in je dobil svoj grb v stubiški cerkvi, kjer še zdaj kamenita plošča pričča, kdo je bil pod njo pokopan. Ujeti in obsojeni uporniki niso imeli zagovornikov; Gubec in Pasanec sta morala umreti celo po prekem sodu.

Na obupno borbo onih hrvaških in slovenskih kmetov so začeli s pravičnejšimi očmi gledati šele narodni pisatelji 19. stoletja, ki so sami izšli iz kmetijskega stanu, ali pa ker so že zmagovalne velike krščanske ideje, znova oživljene po francoski revoluciji; da smo vsi ljudje bratje, svobodni in pred Bogom enaki.³

Tristo let torej se je zgodovina hrvaških in slovenskih kmetov pisala pristransko s stališča gospóde. Treba bo še dosti preiskavati stare vire, da pridemo do nepristranske resnice. In takrat šele bo vsaj približno poravnana pravda.

Vseh drugih podobnih vprašanj ne bomo, kakor že rečeno, naštevati. Gregoriču kakor tudi Gušetiču vsa odkritosrčnost ni nič pomagala; ni nam sicer znano, kje sta bila

² Gospóda si ni mogla razložiti, da bi bil Elija brez čarovnje v taki naglici zbral do 20.000 ljudi.

³ Pri Hrvatih je najlepše opisal mučeniško smrt Gubca in tovarišev Avgust Šenoa v povesti »Seljačka buna«, ki jo imamo tudi v slovenskem prevodu pod naslovom »Zadnja kmetijska vojska«. Založila Jugos. knjigarna v Ljubljani, 1907. Ena nesrečna napaka pa je v prevodu; kjer stoji »Zumberke«, se mora vedno čitati: »Zumberk«, ki je pri Karlovcu. — Pri nas Slovincih je iz tiste doba spisal Jurčič povest: Smrt kmetijskega cesarja, A. Aškerc pa je zložil pesem o Gubčevi smrti.

KAJ JE NOVEGA

Zahvala

Upravi »Domoljuba«

Podpisani se lepo zahvalim za nakazano vsoto 1000 Din kot podporo za pogorelo mi hišo in prosim, da priobčite mojo zahvalo v Vašem cenjenem listu.

Brobovnica, p. Gorenja vas nad Škofjo Loko, 10. febr. 1933.

Franc Oblak, s. r.,
posestnik.

Osebnosti

d 78 letnico svojega rojstva je slavil 11. februarja 1933 zagrebški nadškof g. dr. Ante Bauer. Bog obrani neustrašenega prevzišenega g. jubilara še mnogo let!

d 80 letnico rojstva je obhajala te dni Marija Čop iz Zirovnice. Bog jo živi še mnogo let!

d 60 letnico rojstva je obhajal ono soboto gospod Jožef Oberžan, posestnik in železničar v pokoju. Živijo!

d Na listino prošnja pa so razrešeni člani banovinskega sveta: Fran Bonač, industrijalec v Ljubljani, Ivan Rus, industrijalec v Loškem Potoku, Štefan Litrop, obrtnik v Turnišču in Ivan Lončar, nar. poslanec in hotelir v Trzinu.

Domače novice

d Okrog kmetijskega doma. Nadaljujemo z rezanjem cepičev na jablanah in hruškah in s čiščenjem sadnega drevja. Skropimo s 10% drevesnimi karboliniji. Za odstranitev mahu na drevesih napravimo na 100 l vode sledečo mešanico: 10 kg žganega apna, 5 kg 40% kalijeve soli in 5 kg vodnega stekla. Če že nismo v jeseni, obrežemo zdaj ribez in kosmuljo. Vejice prikrašamo na 4 dm, več kot štiri leta stare mladike odstranimo. Drevju gnojno. — Urejujemo poljska pota, doma bolj natančno pregledamo pomanjkljivosti pri poslojuj, strchi itd. Hleve prebelimo. Pripravimo drva za vse leto, pa tudi zaloga desk, tramov in drugega za kolarstvo potrebnega lesa naj bo vedno pri hiši. — Ali smo si že zamislili načrt glede pomladanskih posevkov? Ali imamo že pripravljeno dobro seme? Kaj ne, samo popoluoma zdrav krompir bomo sadili. Sedaj je zadnji čas za

usmrčena, na Dunaju ali kje, izgnila sta za vedno.

Dne 15. februarja vsako leto pa se hočemo z bridkosti spominjati strasne smrti »kmetijskega kralja«, »velizdajalca« Matije Gubca, ki so ga najprej kronali z razbeljeno železno krono, nato pa ga, da bi mu čim bolj podaljšali muke, po mestu Zagrebu vlačili ter mu z razbeljenimi kleščami ščipali meso, dokler ga niso končno usmrtili in razčvetrili.

Pravda iz l. 1573, pa tudi v nekem drugem pomenu še do danes ni poravnava: Matija Gubec, Pasanec in vsi puntarji so bili sami kajkavci, t. j. pravzaprav Slovenci; hrvaška inteligenca, ki se uči v šoli pisati štokavščino pa še vedno kajkavce smatra za nekaj manjvrednega. Za nekaj, kar se jim zdi smešno. Tudi to bo moral čas — izravnati.

Za najbolj naravno pravdo, za čast svojih otrok, svojih hčera, so se bili vzdignili Gubec in tovariši. Kako se jih hočemo spominjati?

prašanje zemlje, ki pa ne sme iti tako na globoko kot jeseni. Oves naj pride čimprej v zemljo. Travnikom zelo prija kompost. Ali vas je še kaj, ki vam gnojnica teče po cestah? Na polje in travnik z njo in še nekaj razklesane kostne moke na vrh, da bodo naši travniki lepi in naša živina zadovoljna. In še to: Ne vozite gnojnice na polje in travnike dokler je sneg, z vozni, ampak s sanmi. Ali ste že odbrali koruzo za seme. Saj že gotovo veste, vendar naj ponovimo: če hočete, da bo koruzna žetev dobra, odbirajte seme samo s sredine storža, zgornje in spodnje zrnje porabite za živež. — V vinogradu in kleti vršimo dela, o katerih smo že zadnjič pisali — Glede prašičjereje še sledeče:

a) Na splošno naj se gibljejo svinje čimbolj zunaj in ne zapirajmo jih v cementne stene. b) Ob hudem mrazu pozni jim polagajmo v suh hlev suhoga komposta, pa tudi kakšen košček krede in oglja. c) Dodatek ribje moke svinjam ne bo v škodo, plemenskim svinjam pa nikar preveč koruzje. d) Plemenskega mrjasca imejmo več let. Radi krvnega sorodstva ga čez par let prodajmo v drugi okraj, ne pa žival pokončari, ko je za plemo najboljša. Seveda, spada k lepemu mrjascu tudi lepa, odrasla svinja, ne pa tiste svinje, ki so takorekoč komaj zapustile gnezdo, pa jih kratkovidni prašičjereji že gonijo za plemo. — Na koncu še sledečo zanimivost: Naš petelin poje lepo pravilno: kikeriki. Petelin v Srbiji zategne zadnji zlog pri kikeriki skoraj za pol mimate. Čimbolj zategne, tem imenitnejši je. Angleški petelin pa zabasira: kikedideldu. Tako je predaval strokovnjak. Kdor ne verjame, naj gre peteline poslušat na Angleško in v žužno Srbijo.

d Ali so peki krivi draginje? Iz pekovskih krogov pišejo: V zadnjem času se je očitalo pekoma, da so kruh preveč podražili. Mesto ugovora navajamo par števil. Vagon moke velja 37.000 Din, prevoznina v Ljubljano iz Vojvodine 3850, mestna trošarina 606, dovoz in vskladitvenje 175, prometni davek 2220 Din, da velja en vagon moke 43.850 Din ali kg 4.38 Din. K temu pa je treba prišteti še 3 odstotni davek na predelavo, da se cena moke za 1 kg dvigne na 4.56 Din. Vse to pa velja le za vagnoske pošiljke, ki si jih morejo dovoliti le malokateri mali obrtniki. Prištejte še druge režijske stroške, pa je bajke, da so peki krivi draginje — enkrat za vselej konec. — Tako iz pekovskih krogov. Če ima kdo protidokaze, naj jih javi.

d Mladina, ki jo moraš imeti rad. Po štiri-letnem poskušanju se je ustanovila v Ptujju na Svečnico Marijina kongregacija za dijake in dijakinje. Sprejetih je bilo 50 dijakov, od katerih je bilo pol višješolcev in pol nižješolcev, ter 24 dijakinj gimnazije. Obljuba zvestobe Mariji iz ust mladih dijakov in dijakinj sta naredila na prisotne globok vtis.

d Nad 13 kg teškega sulca je ujel v Dravi mariborski ribič g. Usar.

d 200 kg teškega medveda je ustrelil neki trgovec v planini Boriji pri Banjaluki.

d 40 letnico pravnega obstoja je proslavilo ono nedeljno društvo ljubljanskih komisijonarjev. Od ustanoviteljev živi edino še g. Filip Šmrekar. Na mnogo leta!

d 10 letnico uspešnega delovanja obhaja v letošnjem marcu mariborski ljudski oder.

d 175 let je minilo te dni, kar je bil rojen v Zgornji Šiški pri Ljubljani slovenski pesnik Valentin Vodnik. Posebno udomačena je nje-

gova pesem »Dramilo mojim rojakom«. Et izmed kitic se glasi: »Slovenec, tvoja zemlja zdrava, za pridne nje lega kaj prava, išča sreča, um ti je dan, našel jo bodeš, če ne naspani.«

d Smrtni dan največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna je bil 8. februarja. Prešeren se je rodil l. 1800 v Vrbi na Goroskem. Najimenitnejša njegova pesem je »Kaj pri Savici«. Vsaj »Uvod« k tej pesmi bi poznati na pamet vsak Slovenec, pa tudi vsak goslovan.

d Cene kruha rastejo vzlic temu da agrarna država, ki žito izvažajo. Kdo je kriv? Trgovinski list med drugim piše: Iz vsega se vidi, da je naš žitni trg docela neorganiziran. Dobra in slaba letina, vedno so posledice odjemalce in tudi proizvajalce slabe, vedno ugodne za nekatere špekulante. In na naš žitni trg imajo ti špekulanti močnejši vpliv, kakor splošno misli in velik del vse krivde za težave na našem žitnem trgu pada na njihova ramena. — Kdo je vendar kriv, da se špekulantom ne stopi krepko na prate. Tudi to bi bilo zanimivo zvedeti.

Zima in bolezn. Med najbolj pogoste bolezni spada gotovo prehlad s svojimi posledicami, kot mrzlica s povišano temperaturo, naglo bronhijalni katar, vnetje pljuč itd. Vse te bolezni in nevarne posledice morete preprečiti, če vzamete pri prvih pojavih prehlada — nekaj učinkovitih Aspirin-tablet »Bayer«. Seveda imate v vseh težjih slučajih poklicati zdravnika.

Med brati Hrvati

d Telefonsko aviomatsko centralo so otvorili dne 5. februarja 1933 v Splitu.

d Ena o žganju. V Novem Sadu je za Milan Dora začel že zgodaj jutraj piti žganje. Pil je žganje vse dopoldne, popoldne mu je zavzeli alkohol že toliko škodljivo, da mu sežgalo drobovje in je ubogi žganjar na pol v bolnišnico, kamor so ga peljali, izdihnil.

d Trg kožuhovine. Ze od nekdaj je bil Sarajevo glavni trg za kožuhovino in sin za ves Balkan. Tudi danes je Sarajevo glavni trg za kožuhovino za vso državo, za Sarajevo pa pride Ljubljana. Letošnji trg za kožuhovino ne obeta mnogo, ker je vsled mile zime bilo divjačine slabše kakovosti, zlasti lisice, po katerih je mnogo povpraševanja. Za lisice se plačuje od 300 do 350 Din, za kože od 80 do 800.

d Če si profesorja skočita v las. Iz V. Bečkereka poročajo: Odpuščen profesor na gimnaziji Ivan Obertir, ki se je preživljal privatnimi instrukcijami, je zvedel, da profesor Vašo Putnik nagovarja svoje dijake, naj se hodijo k njemu. Res je Obertir na ta način že bil skoro vse instrukcije in živel radi tega vedno večji bedi. Te dni pa je prišel na gimnazijo, počakal pred razredom, kjer je profesor Putnik pouk in ko je prišel ven, ga je zgrabil za vrat in ga vrgel po tleh. Nato ga je pošel premikastil. Med pretepom se je nabralo okoli njih vse polno dijakov, ki so, kakor bi pristvovali kakšni nogometni tekmi, navijali za Obertira, drugi pa za Putnika. Naposled je odnekod pritekel neki sedmošolec, ki je Obertira zgrabil za roke, tako, da je Putnik lahko ušel.

iz naše prestolice

d Se es klub. Te dni so izstopili iz kluba goslovanske radikalne kmetske demokracije rodni poslanci: Nikola Preka, dr. Marko Kojlj, dr. Lavšič, Nikola Petrak in Jožef Batinič. Poslanci so v narodni skušnji ustanovili poslanski klub, ki so ga nazvali Narodni klub. Za predsednika kluba je bil izvoljen Nikola Preka, za tajnika dr. Kozulj in za blagajnika Josip Batinič.

d Ločitev Cerkve od države. Nedavno je skupina poslancev v Belgradu stavila vladi predlog, da se izvede v naši državi ločitev Cerkve od države. Predlog je zbudil v prosti velikiensko zanimanje, kajti če bi hoteli izvesti ločitev Cerkve od države, bi morali premeniti tudi ustavo. Ta predlog so podpisali sledeči poslanci: dr. Košeljevič, D. Bačić, Radić, Janko Roke, Vlada Kostić, dr. Hovara, Jordan Babanović, dr. Milan Meliškoš, Zivan Lukić, Stefanović, Z. Marković, Jovan Kondić, Miladin Veličković, Stanko Drkušić, Kajmaković, Franjo Markić, dr. Ignjat Tomašević, Karel Gašek, dr. Anton Gavrilović, dr. Ante Kuntarić, Stefan Stifitar, V. Trbić, Radoslav Brušlja, Jovan Novozhenko, Kosta Aleksić, dr. Tomo Smiljanić, Vaso Bogdanović, dr. Milan Stojković, Rista Gjokić, Dragović, Tihomir Sarković, Milutin Milunović, Stajković, Filip Cemović, Milan Jevtić, vojv. Jeremić, M. Petrović, Nedeljkić, Neđko Sarečević, dr. Mihačević, Vlada Miletić, Radonić, Milutin Pašić, Živojin Stefanović, Jevremović, dr. Rajić, Bogica Kujundžić, Ivan Mijić, Milan Grubanović, Nikolaž Soković, Jovo Princip, Dragomir Borisavljević, Stjepo Knežević, M. Dobrović, dr. M. Korać, Lazar Kuzmanović, Ljuba Trifunović, Vlada Seljegović, Vlada Stanišić, Milan Milović, Vojislav Kurtović, dr. Stane Rape, Radoslav Zastolesmek in gospod Anton Kline, poanec novomeškega okraja. No, na vladi so imeli toliko pametni, da so uvideli nesmiselnost tega predloga in ga sploh niso vzeli v razpravo.

d Kaj pravi razumen mož. Jugoslavija je za njo največje jamstvo proti obnovitvi habzburške monarhije, je izjavil v nešem pogovoru sli italijanski zunanji minister grof Sforza in to ne razume protijugoslovanske ostri v italijanski uradni politiki.

d 365 milijonov dinarjev znaša proračun agrajske občine; 51 odstotkov vseh obveznogra za dolgove.

d Zahvala srbstva srbskemu sv. Savi. Pravelavni arhijerejski sinod je izdal sklep da se po vseh srbskih pravoslavnihih cerkvah vsako nedeljo v službi božji zbirajo denarni prispevki za hram Save, da se na ta način posvedoči »ljubezen zahvala srbstva za velike zasluge srbskega svetnika Save Nemanica«. Ta sklep je bil objavljen v »Službenem glasniku srbske pravoslavne cerkve«.

d V vsej Jugoslaviji so preteklo leto prodali 5 in pol milijard cigaret, 40 milijonovigar in nad 3 in pol milijona kilogramov toka.

d Nekaj o točenju pijač. Finančni minister je izdal tole pojasnilo: Po točki 2 čl. 3 pravnika o trošarinskem pravu se pod točenjem pijač na debelo razume prodaja vina nad 50 l, dva najmanj 25 l, špirita in žganja nad 100 l, stalihi pijač kakor tudi sadnega žganja, pridobenega z destilacijo, pa najmanj 25 l.

d O vohunstvu v Romuniji, v Avstriji in v timu-poroča zadnji »Kmeti list« in zaključuje:

»Vohunstvo torej zopet cvete na vseh straneh, kar ne obeta mnogo dobrega za obranitev miru. Podpišemo, ker vemo, da je vohun pač vohun, pa naj vohuni tako ali tako.

d Delavcem v državnih rudnikih so znižali mezde za 2 do 4%.

d Pregled vseh prijav vpokojencev je odredilo finančno ministrstvo.

Nesreče

d Čoln je zadel v led. V bližini Zemuna se je na Donavi te dni pripetila huda nesreča, ki je zahtevala dve mladi življenji. V čolnu so se vozili po Donavi Adam Veber, Friderik Dietelbach in David Schleiner. Po Donavi pa je vse polno plavajočih ledenih plošč. Ko so bili že v bližini brega, se je nenadoma pred njimi pojavila velika plošča ledu, kateri se ni bilo mogoče izogniti. Čoln je zadel v led in se v naslednjem hipu prevrnil. Vsi trije potniki so padli v vodo. Dva izmed njih sta takoj izgubila pod vodo, dočim se je tretjemu, Dietelbachu posrečilo, da je splezal za ledeno ploščo. Dve uri ga je ledena plošča gnala po Donavi. Potem pa je nesrečnega, ki je bil že na tem, da zmrzne, slučajno opazil z brega brat že utopljenega Veberja. Ta je brez pomislehanja skočil in ledene valove, da reši svojega prijatelja, kar se mu je tudi posrečilo. Trupli ostalih dveh še niso našli.

d V gozdu se je smrtno ponesrečil delavec škrjanc Anton iz Zgor. Kašlja. Ugotovilo se je, da je ponesrečenec razžagal na manjše kose posekano drevo, in kakor je navada, da deblo in vejeve na koncu z vrvo povežejo ter se tako vlačijo iz strmine v dolino, kjer se naloži na voz. Pri tem vlačjenju si je pa — kar je bilo usodno — prednji konec vrvi opasal okrog telesa. Najbrž mu je od tavanja snega na mokrih in opolzkih tleh spodrsnilo, ter ga potegnilo v dolino, pri tem se mu je pa vrvi ovijala okrog telesa in vratu, in ker ni bilo nikogar, ki bi mu bil pomagal, se pri tem zadušil.

d Okrog nezgod. Pri padcu na cesti si je zlomil nogo 17 letni Jože Perovšek v Ljubljani. — Ko je rezal slamo in jo z rokoma potlačil v stroj, ga je ta zagrabil za obe roki. Slamorenica je revežu odrgala obe roki. — Pri nakladanju hlodov si je zlomila nogo 69 letna delavčeva žena Emilija Florjančič v Sajevcu pri Ribnici.

Novi grobovi

d Ni mnogo takih. Nedavno je umrl v St. Ilju v Slov. goricah posestnik Franc Jarc. Ob odprtem grobu mu je izpregovoril v slovo domači župnik g. sv. Evald Vračko. V svojem govoru je naglasil zanimivo posebnost; pokojnik ni imel lastnih otrok, vzgojil pa je s pravo očetovsko ljubeznijo 50 otrok tujih staršev, ki jih je v najnežnejši njihovi dobi sprejel pod svojo streho. Ljubil jih je kot lastne otroke ter jih odgojil po načelih prave krščanske vzgoje, skrbeč za nje z največjo nesebičnostjo. Skoraj vsi ti njegovi »otroci« — ki jim je v otroški dobi in tudi pozneje nadomeščal očeta, so ga spremljali na poslednji poti, žalujoči, kot za pravim očetom.

V Slovenjgradu je umrl 6. februarja 1933 upokojeni župnik s Prevorja g. Roman Skerbs. — V Ljubljani je preminul tovarnar g. Rudolf Warbinek. — Istotam se je preselila v večnost nadučiteljeva vdova in učiteljica v pokoju ga. Agneza Bregar. — Solzno dolino je zapustila v Ljubljani ga. Ela Breznik roj. Klofutar. — Istotam je zapel mrtvaški zvon ga. Franciški Mastek. — Na Goriškem so položili v gomilo

ASPIRIN
TABLETE

zanesljivo učinkujejo pri
BOLEGINAH V
SELEPIH.
prehladu, soboholu, glavobolu, in revmatizmu.
Zahtevajte vedno originalne tablete.

V z. Jopeta t. d.
Zagreb, Ceteva 32.

BAAYER

Oglejte se recept, pod br. 22.071 od 23. XII. 1932.

go. Katarino Maurič roj. Koršič. — V Ščavnici so položili v grob posestnika g. Petra Cetla. — Na Polzeli je nenadoma izdihnil poštni nadzor. v pokoju g. Ivan Zadnik. — V Ptujju so pokopali učiteljico gdč. Ano Bezjak. V Ljubljani so položili v gomilo go. Franciško Mastek. — V Ljubljani je umrla ga. Marija Hieng. — V Kroplu na Gorenjskem je 6. februarja nenadoma preminul vpokojeni župnik g. Matej Ahačič. — V Ljubljani je zapustila solzno dolino ga. Ana Pajk, vdova po dvornem svetniku. — V Novem mestu je odšel v večnost višji davčni upravitelj v pokoju g. Lovro Verbič. — V Selah je zapustil ta svet veleposestnik g. Štefan Poherc. — V Ljubljani je zapel mrtvaški zvon g. Antonu Simiču drž. uradniku v pokoju. — Istotam je zapustil solzno dolino železničar v pokoju ga. Franc Pajnič. — V Ščavnici in Mariboru je zapel mrtvaški zvon ga. Ivani Kolman roj. Pišek. — V Ljubljani so pokopati go. Marijo Matanovič. — V Vogljah pri Kranju je umrl posestnik in gostilničar 84 letni g. Janez Molj. — V St. Ilju pod Turjakom je preminul g. Mirko Jaš, 29 letni sin posestnika in lesnega trgovca. — V Volčjem potoku pri Kamniku je odšel v večnost 74 letni g. Martin Tomšič. — V Ljubljani je zapustila solzno dolino ga. Marija Knez, vdova po čevljarskem mojstru. — V St. Ilju pod Turjakom je odšel v večnost g. Mirko Jaš. — Na Rudnem pri Selcih je odšel k Gospodu po večno plačilo g. Jakob Šolar. Naj počivajo v miru!

Pridobivaite novih narečnikov!

Časni medjarski politik, gosp. Apponyi je, kot so lasti poročali, v Ženevi umrl.

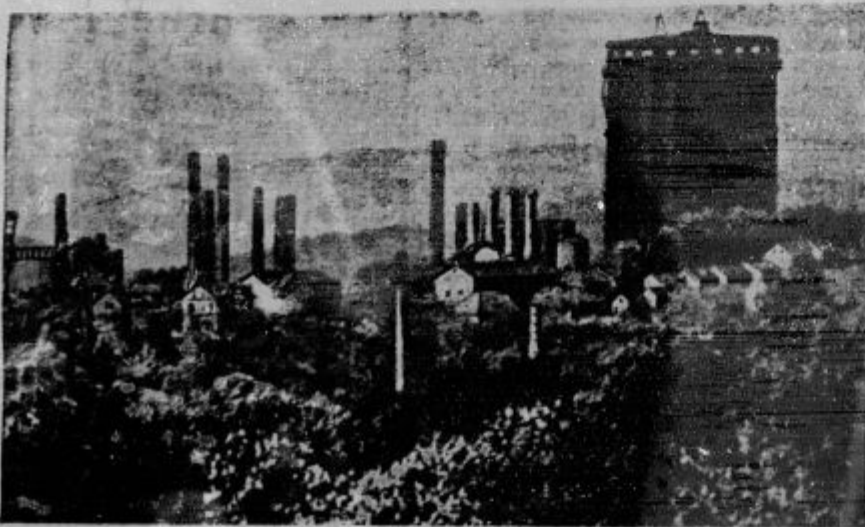

Živopi. ... kot zagovornik demokracije in dober svetovalec v diplomatskih in domačih zadevah.

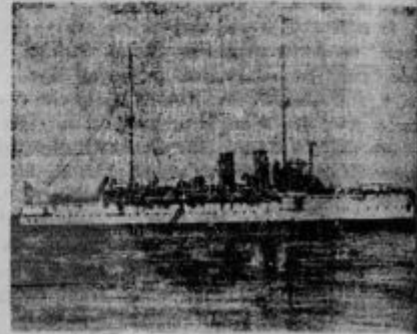

... oveljnik bezce ...

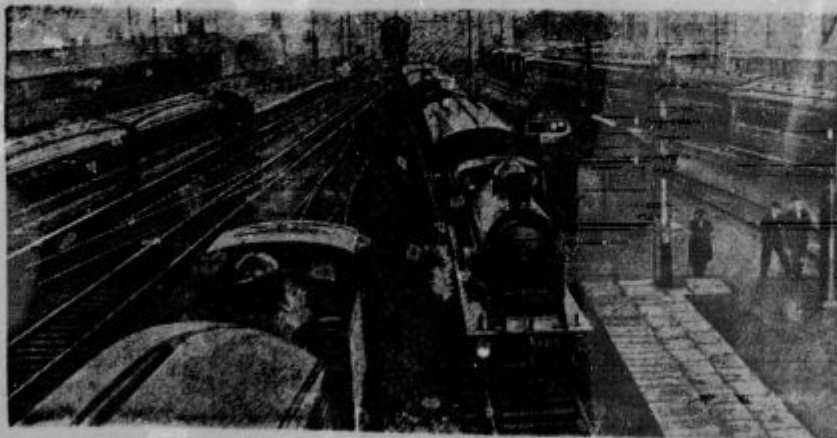
Vice-admiral J. F. Osten, poveljnik nizozemske dje »De-Zeven-Provincien«, ki je v nizozemski dji odpovedala pokorščino...

Gasometer in njegova okolica pred katastrofo v Neunkirchenu. O katastrofi sami in njenih posledicah, poročamo danes na prvi strani. Poudarimo naj samo, da je spadal neunkirchenski gazometer z višino 70 metrov med največje in najmoderneje gazometre v Evropi. Danes nudi to mesto strahotne razvaline.

Nizozemska oklopna križarka »De zeven Provincien« (Sedem provinci), na kateri so v Bataviji mornarji v odsotnosti kapitana in ... javljajo zadnje vesti, je dohitela pri ... Simuk pobeglo križarko vladna ladja ... prevzel zopet kapitan s svojimi častnik

Severno-irski vlaki počivajo radi železničarske stavke.

Mikadova hčerka, ljubljenska Japoncev. Najrejša hčerka japonskega cesarja, princeza Teru, uživa med Japonci, posebno med žensk svetom, veliko ljubezen. Ker se oblači ... v staro japonsko nošo, pomeni ta otrok za ... ponec nekaj simbol stare kulture njih ... otočne domovine, ki se upira evropski duhu ... kulturi z močno samozavestjo

Rupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v »Domoljubu!«

Razno

d Upravičena kot dolgoletna občinska moža. V četrtek 9. februarja se je vršila pred metličkim sodiščem javno razpravo zoper Martina Geršiča in Antona Govednika iz Suhorja, ki sta bila obtožena zaradi prestopka po členu 6 zak. o zaščiti države. Martin Geršič je bil obdolžen hujskanja zoper kultik in proti zidavi novega občinskega doma, Anton Govednik je bil tožen radi tajne organizacije in radi hujskanja proti zidavi novega občinskega doma. Ker je bila obdolžitev deloma neutemeljena in nedokazana, deloma sta obtožena kot dolgoletna občinska moža upravičena, da povesta svoje mnenje glede občinskega gospodarstva, zlasti glede zidave novega občinskega doma, ker se da popolnoma primerno stari popraviti, da bo odgovarjal zahtevam občinske pisarne, zato ju je sodišče oprostilo vsake krivde in kazni.

d Priklade pri prodaji mesa. Pri telečjem mesu se prodaja: 1. vrat z vsebujočimi kostmi brez priklade; 2. prsi z vsebujočimi kostmi in z 10% priklade (bočnik); 3. stegno z vsebujočimi kostmi in z 15% priklade (glava); 4. pleče z vsebujočimi kostmi in z 10% priklade (različne kosti); 5. ledična pečenka z vsebujočimi kostmi in z 10% priklade (nožne kosti). Pri telečjem stegnu, prodajanem brez kosti in privage, očiščenem vseh mren, loja, žlez (zrezek) in pri jetrih znaša pribitek k dnevni ceni 60%, pri očiščenem plečetu brez kosti 50%, pri medični pečenki brez priklade pa 20%. Pri govejem mesu se prodaja: 1. vrat z vsebujočimi kostmi brez priklade; 2. prsi z vsebujočimi kostmi brez ali z 10% priklade (srce, jetra); 3. rebra z vsebujočimi kostmi in 10% priklade (srce, jetra); 4. trebušnica z 10% priklade (kosti za juho). 5.

Po slabem vremenu

pomoč skoro hitra

Deževni dnevi, premočeni čevlji, vlažna obleka, znak nevarnosti. Prehlajenje, omotica, revmatizem, šišas. Bolečine po vsem telesu, prsa zatrpana, zadušljivost.

Ublažite si ta neprijeten občutek. Namažite se s SLOAN-OVIM LINIMENTOM. Greje, polajšuje zaduho, odpravi bolečine.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine.

»Odobreno od Ministrstva socialne politike in narodnega zdravlja
Sanitarsko odobrenje v. revidirano št. 4487 od 15. marca 1932.«

pleče, stegno, popolnoma očiščeno mren, kosti, masti itd. s 25% priklade (kosti za juho). Goveje meso brez priklade. 1. plučna pečenka, popolnoma očiščena, se sme prodajati največ z 80% pribitkom na dnevno ceno zadnjega dela mesa. 2. stegno, pleče in bržola, očiščena, brez priklade in kosti, se sme zrodajati s 25% pribitkom na dnevno ceno. — Prasičje meso se prodaja brez priklade, ampak le z vsebujočimi kostmi. — Upamo, da smo s temi navedbami ustregli gospodinjam, pa tudi mesarjem, ker bo gotovo odpadlo marsikatero razjašnjevanje.

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba!« - V vsako katoliško hišo katoliški časopis!

Kolodvorski misijon v Ljubljani

(Letno poročilo.)

Ze nekaj let sem se je v Ljubljani pripravljala ustanovitev Kolodvorskega misijona. Razne ženske in strokovne organizacije so v medsebojnih razgovorih povdarjale in utemeljevale potrebo te socialne naprave tudi za Ljubljano. Do uresničitve te misli je prišlo dne 1. aprila 1932, ko je začel na glavnem kolodvoru v Ljubljani posloovati Kolodvorski misijon. Dotok deklet z dežele v mesto je bil vedno močnejši in zato je bilo tudi vedno več takih, ki so nujno potrebovale pomoči, nasveta, navodil. To delo je prevzel Kolodvorski

RAZNO

Kdo je bolj poučen. — Francoska vlada je opremila v zadnjem času z zvočniki veliko število kmečkih županstev, da bi seznanila prebivalstvo na deželi z radiem. Poročila, ki jih zdaj dobiva vladna radio-služba, zatrjujejo, da ne marajo kmetje nobene moderne glasbe in godbe z izjemo plesov. Največ zanimanja uživajo stare pesmi in vojne korčnice. Stalen uspeh imajo tudi smešnice in šaljni nastopi. Zato pa ne kažejo kmetje skoro nobenega umevanja za gospodarska predavanja. Smatrajo, da so bolj poučeni o potrebah domačega okraja, kakor pariski predavatelji.

Poljubljanec je nezdravo. Sir Pandrill Barrer-Johns, ravnatelj angleškega zavoda za bakteriologijo, je predaval v društvu za pospeševanje ljudskega zdravja o škodljivosti poljubljanja. Profesor je nagovoril nekatere svoje znanee, da so poljubili svoje žepno zrcalo, ki so jih potem preiskali pod drobnogledom. Barrer-Johns je bil naravnost osupel, ko je spoznal, kako ogromno število bacilov jetike se je ustavilo na površini zr-

† Jerneja Andrejke

Mladostni spomini

Prve dni v vojašnici.

Po ponovni zdravniški preiskavi so nas novince peljali v Sempetersko vojašnico. Na dvorišču so nas razdelili na čete ali kompanije. Jaz sem bil uvrščen v 11. četo. To mi ni bilo nič kaj všeč, ljubša bi mi bila uvrstitev v eno četo od 18—20. Teh 8 čet je namreč tvorilo rezervni polk, ki je bival vedno v Ljubljani, čete od 1—12 pa so sestavljale poljski polk, ki je bil takrat v Tridentu v južnih Tirolah. Ta dan sem za trdno sklenil, da bom gimnazijske študije zase nadaljeval; to bi mi bilo veliko lažje v Ljubljani kakor v Tridentu, kjer ljudi nisem poznal, v Ljubljani pa bi imel svoje učence, ki bi mi bili pri mojih študijah pomagali. V 11. stotnijo ali četo je bilo uvrščenih razen mene še več študentov, tako: Janez Pregelj iz Smartna pri Litiji, sedmošolec in poznejši general, Jakob Fuks iz Semiča na Dolenjskem, osmošolec in poznejši davčni uradnik, Modic, tudi osmošolec in poznejši nadporočnik v pionirskem bataljonu, Alojzij Maurer, poznejši računski slotnik. To je bila torej višja inteligenca novincev 11. stotnije l. 1870, ki se je pa po osemtedenskem vežbanju do malega razpršila na vse vetrove.

Po razdelitvi v kompanije so nas preoblekli, pa joj, v kakšno obleko! V strgano in zamazano, ki so jo pred kratkim odložili rezervisti, ko so opravili orožne vaje. Svojo civilno obleko smo potem očistili, dobro povezali, zaznamovali ter jo spravili v shrambah na podstrešju vojašnice. Proti večeru smo zasedli nam določene prostore. Pa zopet joj! kakšne! So be brez vsake oprave, še slame nam niso dali. Spali smo na golih trdih tleh,

strgana, zamazana bluza, ki smo jo ponoči slekli, nam je bila za podglavje. Pozneje sem si izposodil mehkejšo blazino pri gospodinjji, pri kateri sem kot študent stanoval. Stvar je bila taka: Leta 1870 je divjala vojna med Nemčijo in Francijo in ta vojna meseca oktobra še ni bila končana. Na Dunaju so računali, da bi se utegnila udeležiti te vojne tudi Avstrija. V tem primeru bi prišel naš poljski polk iz Tridenta itak v Ljubljano in bi prevzel tu rezerviste in novince. Iz tega vzroka novinci niso odrinili k polku v Trident, ampak so ostali v Ljubljani in so se tu vežbali. Ker se je to odredilo šele zadnji hip, zato za nas ni bilo nič pripravljeno. Šele sedaj so začeli pisariti radi naših postelj, med tem časom pa smo morali ležati na golih tleh. Čez 4 tedne so nam dovolili postelje (kavalete) brez slamnjače in odeje, a spali smo še vedno na trdih deskah, vendar za 30 cm nad tlom. Medtem so diplomati na Dunaju radi vojne dalje ugibali, slednjič pa vendarle uganili, da je za nas bolje, da ostane doma, da torej ne bo vojne. O tem sklepu je bila obveščena tudi intendantca in vojaško oskrbovališče, ki pa je odločilo, da zdaj ni treba novincem slamnjakov in posteljnega perila, ker itak kmalu odrinejo proti Tridentu. Vsled tega smo morali ležati od 1. oktobra do 20. novembra na golih trdih deskah brez slamnjač in posteljnega perila. Ker smo bili mladi in trudni, smo vseeno dobro spali.

Prvi dan nam niso dali tudi nič jesti, pa saj ta dan ni nihče vprašal po menaži, vsak je nosil svoje kosilo in večerjo s seboj. Drugo jutro smo imeli za zajtrk prežgano juho, a to ni bila juha, to je bila umazana voda, katero je le malokdo pokusil, rajši si je privoščil živil iz lastne zaloge. Po zajtrku nam je podčastnik desetnik Štalcer razdelil ali odkazal police ob stenah in nam razložil, da smemo shranjevati na njih vse svoje imetje brez skrbi in brez ključa, zakaj pri vojnikih mora biti vsak pošten, kdor ni, ga zadene najhujša kazen.

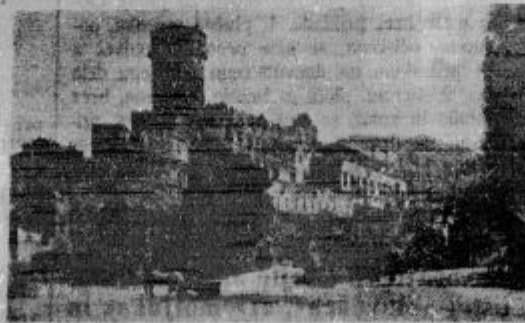
Za snažnost, posebno za pometanje sobe, se je določil po vrsti drug vojak že zvečer za drugi dan; ta je moral

misijon, ki je del Internacionalne katoliške zveze za varstvo deklet. Ta internacionala ima svoj sedež v Fribourgu, v Švici (Association Catholique Internationale des Oeuvres de Protection de la Jeune fille, Fribourg 24, Grand Rue), po vseh državah pa ima včlanjene organizacije istega imena. Delo ljubljanskega Kolodvorskega misijona se razteza na vse vlake od 7 zjutraj do 22.30 zvečer. Delo na kolodvoru vrši nastavljena kolodvorska pomočnica. V pisarni Kolodvorskega misijona, Masarykova cesta 12, nasproti glavnega kolodvora pa je informacijska pisarna, na katero se obračajo vsi ljudje, ki potrebujejo navodil ali nasvetov za svoje potovanje. Od 18. julija 1932 ima Kolodvorski misijon tudi svoje zavetišče v Marijinem domu, Kotnikova ulica 8. Na delo Kolodvorskega misijona opozarjajo lepaki, ki jih je p. n. železniška direkcija radovolje namestila na vseh večjih železniških križiščih. Prav tako so pisarni Kolodvorskega misijona izvešeni pri vseh cerkvah in v vseh vaseh na isti način, kakor je za to tam navada.

PASTIRSKA

Ko smo pod nebom čredo pasli,
pozval je angel nas pred jasli:
Nebesom slava! Zemlji mir!
Pognali čredo smo za seč,
prišli smo gledat čudno reč.

Gospa skrivnostna in visoka,
kaj bo iz Tvojega otroka?
Oh, naj bo kakor mi — pastir!
Pastirji se radujemo,
od sreče poskakujemo,
Nebesom slava! Zemlji mir!

Trident: Trdnjava buon consiglio (dobrega sveta).
(Glej naš listek.)

Zitne in krušne cene

Naše žitno tržišče stoji v znamenju nepričakovano visokih cen, ki so v popolnem nesoglasju z inozemskimi cenami za pšenico. Tako stane naša pšenica na borzi v Ljubljani 290—300 Din za 100 kilogramov, medtem ko bi stala ameriška pšenica franko Ljubljana le okrog 175 Din. Seveda je danes uvoz pšenice nemogoč, prvič ker nimamo deviz, drugič ker ima monopol na uvoz Privilegirana izvozna družba. Na borzi v Novem Sadu ali Somboru stane pšenica po 245 do 250 Din, medtem ko je bila lani cena določena od države še 180 Din. — Kje pa tiči vzrok takemu zvišanju cen? Lansko leto je bila znano najslabša letina pšenice po vojni, samo l. 1922 je bilo še slabše. Vendar smo imeli še nekaj zalog iz leta 1931, da bi lahko krili domači konsum. Toda takoj po žetvi smo izvozili večje količine tega blaga, da izrparno z Avstrijo

sklenjeni kontigent. Kmetje so takoj svojega blaga odprodali trgovini, ki si je v polnila svoja skladišča po nizkih cenah, celo po 125 Din. Ko je bila večina blaga v drobniki in so prenehali dovozi kmetov na tržišče, začele cene rasti in dosegle današnja in navadno visoko stopnjo. — Kdo ima dobo od tega? Samo veletrgovina, ki izrablja našnji položaj, ko je uvoz pšenice iz inozemstva nemogoč. — Kdo trpi škodo? Prvič kmet, ki je moral pocieni oddati svoj pridelek, so mu komaj kriti njegovi pridelovalni datki. Drugič konsument, da mora dandana drago plačevati moko in kruh. Predvsem pasivni kraji, ki so navezani na uvoz pšenice. Tako mora n. pr. Slovenija letno uvoziti 7000 vagonov pšenice in moke, da krije potrebo svojega prebivalstva. Naša pokrajina morala letos milijone plačati za previsko, ne moke in pšenice, ko bi jo lahko imeli same. — Ima li naše kmetijstvo kake koristi od tega? — Pri nas je prav malo kmetov, ki bi pridelali toliko pšenice, da bi jim zadostovala za vse leto; še manj jih je, ki bi to lahko prodajali. Nad 90 odstotkov kmetijskih posestnikov pa je, ki morajo še žito ali moko kupovati. Torej tudi ti imajo od teh visokih cen škodo. — Kakšen položaj je na žitnih borzih? Dovoza je malo, ker kmetje nimajo več pšenice. Skladišča so prazna, le veletrgovina ima še nekaj blaga, ki ga pa še vedno drži v nadi na še višje cene. V zadnjih dneh je prišlo nekaj blaga na trg, ker mora trgovina odprodati del svojih zalog, da zadosti svojim plačilnim obveznostim. Večji mlini žitno kupujejo, ker ne računajo na padeč cen. Moka stane od 365—405 Din. Izvoz je prenehal, niti kontigenta z Avstrijo ne moremo črpati, dasi so se tudi tam cene nategnile.

smatili tudi stranišče. — Ob 8 uri je prišel v vojašnico stotnik Saulig, kateremu so bili novinci 11. stotnije za časa bivanja v Ljubljani podrejeni. Pred stotnikom smo nastopili v vrsto. Po splošnem pozdravu je imel do vsakega posameznika prijazno vprašanje o njegovih zasebnih razmerah; posebno naklonjen pa se je pokazal nam študentom s tem, da je vprično novincev odredil, da študentje ne bodo pometali sob, niti čistili stranišč, za to pa bodo morali opravljati o prostem času po potrebi pisarniška dela v pisarni. Pri vseh novincih pa je grajal dolge lase in uhane, katere so nekateri nosili ter ukazal, da se ima vse to spraviti v red, to je: lase po vojaško ostrčiti in prikrjati, uhane odstraniti i. t. d. Razložil nam je takoj potem pomen vojaške raportice, ki znači: poročilo, obravnava vojaških zadev, kjer se sprejemajo prošnje, zaščitujejo pritožbe, narekujejo kazni, delijo pohvale, dovoljujejo dopusti i. t. d.

Kar nas je bilo študentov, smo razvideli takoj, da je imel stotnik Saulig sree za svoje podložnike. — Popoldne 2. oktobra smo nastopili že z ostrženimi lasmi in brez uhanov. Tudi jaz sem snel ta dan iz ušes svojega zlatega murčka. Poslal sem ga domov; kdo ga je potem nosil, ne vem, videl ga nisem nikoli več.

Učili smo se sedaj pozdravljati in stati po vojaško ter kolena in brado nategovati. Za učitelje smo imeli: poročnika Kautza pl. Eulentala in 3 podčastnike 11. stotnije iz Tridenta. Kautz je bil omiknan in miren Nемеc, a ni znal slovenskega jezika. Podčastniki so bili zmožni obeh jezikov, slovenskega in nemškega. Pred vajo je poročnik poklical podčastnike ter jim povedal in razložil, seveda po nemško, o čem naj novince poučujejo in jih vežbajo; potem pa je hodil gor in dol in pušil cigarete. Naši vežbeniki so bili res vneti učitelji, vpili so tako glasno, da jih je bilo uro daleč slišati in da jih je zvečer grlo bolelo. Pridno so vravnali brade in kolena ter merili daljavo od enega palca na nogi do drugega. Vravnali in merili pa so dostikrat zelo občutno, posebno pri fantih, ki so bili še malo telovadili in bili zato še precej okorni.

Ščasoma so se tudi okorneži navadili stati po vojaško. Nato pa je vežbanje napredovalo tako, da smo dobili puške. Zanimanje, posebno za sestavo tega orožja in vežbanje z njim je bilo dokaj večje, nego za nategovanje kolen.

Naši podčastniki so si včasih lastili prevelike pravice. Če se je kak okornež pri vaji le parkrat zmotil, ga je že podčastnik obsodil v pomočno, častno stražo, to je: reže je moral stati mirno, nepremično, s petami skup, velika prsta na nogi 20 cm narazen — v vsej vojaški opravi po dve, tri ure, s puško pri nogi pred posteljo svojega učitelja. Seveda je bila to neverna igra. Kako lahko bi se bilo zgodilo, da bi v to kazeno obsojen togotnež dobil ostro potrono ali kroglo in ustrelil svojega učitelja, ki je v postelji ležal in se morda zibal pod varstvom svojega občuvajca v sladkih sanjah. Gotovo bi bil premogočni tak podčastnik občutno kaznovan, ko bi se bil nesrečni novinec čezenj pritožil pri raportu; a nihče si tega ni upal, ker se je vsak bal, da ga bo potem še bolj sekiral in mučil.

Novinci, katerim pouk ni šel v glavo, so morali pretrpeti še druge kazni, morali so več dni zaporedoma pometati sobe in čistiti stranišča ali pa eksercirati v prostem času, ko so drugi počivali. Za take in enake kazni naši podčastniki niso imeli nobene pravice. Izgovarjali so se, da to delajo zaradi enakomernega napredovanja v pouku, ne pa iz sovraštva ali pa celo iz surovosti. Poročnik Kautz se je malo menil za to, kar se je v vojašnici godilo, tudi stotnik Saulig je le malokdaj prihajal v naš oddelek, kjer je imel že dosti posla s svojo (20.) stotnijo; gospodarili so torej poleg narednika Pibrova pri naših novincih samo podčastniki, kakor omenjeno, ne vedno po vojaških predpisih, ampak po svoji dobri ali slabi volji.

Prve dni smo se vežbali na dvorišču pred vojašnico, na sveto, kjer danes stoji državna bolnišnica, Leničiče in druge nove hiše. Pozneje smo začeli hoditi na veliko vežbališče pri Fužinah. Ko smo se pa s puško že zadosti seznanili, so nas peljali na strelišče, ki je bilo že takrat, kakor danes, na suhem bajeju ob Dolenški cesti.

ca. To navaja učitelj v podkrepitev svoje zveze, da se bacili jetike druge bakterije s poljanjem zelo lahko našajmo, kar pomeni veliko nevarnost za našo zdravje.

Najvažnejši izum. Neki nemški pisatelj je poskusil pred kratkim v obsejni razpravi kazati, da spada izumitev komata za vprežne živali med največje objave v zgodovini človeštva. Dokler človek ni izumil te priprave konji n. pr. niso bili sposobni vlečiti težkih bremen in človek ni igral vloge vlečnega živalja. Kdo je bil tisti mož, ki je konje izumil, nam ni več znano, vemo pa, da je bil sedla samo na sebi in roslovanskega izvora, da so jo prevezli v Nemeč s pripravo od Slovanov. Še važnejšo pridobitev pa je večju poklonil istemu neznani mož, ki je prvi akrotil konja in vzgojil za delo.

Zanimivo. Rimski pisatelj Agencija Stela je priobčil podatke ljudskem šteju v booski provinciji na Tiroskem, kjer po večini bivaajo skoro sami Nemci. Našli so 1931 Nemecev, 63.508 Italijanov in 1895 Slovanov. Čudno, kje so dobili

...za notira v Bački po 66—70, činkvan-
105—115 Din. Zaradi nizkih cen koruze
prebivalstvo skuša pomagati s koruzno mo-
— Je čemen beleži 105—125 Din, je torej
li porasel. Oves 105—107,50 Din. — Iz-
z koruze se ne more tako razviti, kakor
bilo želati četudi jo je bilo v zadnji dobi
več izvoženo v Francijo. Od za izstok pri-
vzljene množine jo je še nad 80 ostoikov v
ladisjih. Močno konkurenco nam v tem ozi-
deha Romunija, ki jo izvažajo v Srednjo
Evropo. Izvažamo v manjših količinah v
Stribo, na Češko in v Nemčijo. Toda izvoziti
svoček od 100.000 vagonov je v današnji
ni izredno težko.

zgodovnikov:
Sreča

— Mladi kmet Jeran je imel povsod v živ-
vanju smolo. Zato je bil zelo žalosten. Pa je
šel na starca modrijana in ga vprašal:
»Povej mi, kaj je z menoj? Zakaj se mi
je nasmehniti sreča?«
Starac ga je resno pogledal, pokimal z
vo in mu odgovoril:
»Na svetu so dvojni ljudje, taki, ki imajo
vsod srečo in taki, ki jim sreča kmalu umre,
katerim umrje že pri rojstvu, drugim v
dnji mladosti, a na nekatere sploh pozabi.
Pa tudi taki ljudje, ki so vedno srečni,
ki še vzamejo v roko pest govna, postane
to govno pravo čisto zlato.
Tebi je sreča umrla in se ti nikoli več ne
vrne. Poskušaj živeti brez nje, saj tudi
tgi morajo!«
Starac je odšel. Kmetič se je žalosten
sunil:

»Sreča mi je umrla, svečo ji moram pri-
žgati!«

Kupil si je drobno voščenko, jo prižgal in
jo pustil v lesenem svečniku na mizi, a sam je
odšel v gozd po drva.

Sveča je gorela in prigorela do svečnika,
ki se je vnel, zanetil mizo in kmalu je bila
hiša v ognju. Preden so sosede pričeli dobro
gasiti, je kmetičeva lesena hiša pogorela
do tal.

Ko se je Jeran vrnil iz gozda, je našel
samo pogorišče. Popraskal se je za ošesom in
dejal:

»No, zdaj mi je nesreča kar očitno doka-
zala, da bo moja zvesta spremljevalka!«

Nekaj časa je premišljeval, nato je stopil
k sosedu, kjer je imel izbrano nevesto in za-
snubil jo je.

Sosed se je upiral dati hčerko pogorelu,
a ona in ženin nista odnehala in vdal se je.
Poslavili so novo zidano hišo in Jeran je spet
pridno kmetoval. Čeprav je imel novo hišo, se
mu je vendarle vedno zdelo, da mu je sreča
res umrla, zakaj večkrat ga je zadela kaka
nezgoda. Izpraševal se je, zakaj mu je sreča
tako zgodaj umrla, a delo mu ni pustilo pre-
več časa za premišljevanje.

Minila so leta. Jeranu je umrla žena in
spet se je spomnil na umrlo srečo. Kesenje
mu je umrl sin in še hči. Vsekdar se je jezil
na svojo srečo. Najstarejši sin je vendarle
ostal živ in je prevzel gospodarstvo.

Kmetič je bil že star, ko je sedel pred
svojo hišo in premišljeval, kako je vse prazno
in minljivo na svetu.

Tedaj je pridrsal po poti stoletnik, držal
se je v dve gubi, komaj se je premikal, na-

Nega las pri otrokih. Pri otro-
kih je potrebna posebno skrbna nega las.
Uporablja naj se mabah Shampon kakor
je pri »Črni glavici, kateri je priloženo tu-
di idealno sredstvo »Haarglanze, ki ohrani
lase prožne in zdrave. Pri umi-
vanju las a tem sredstvom pa
otroke posebno veselijo priložena
očala, ki obvarujejo oči pred vo-
do in peno ter je tako otrokom
umivanje las in glave v veliko
veselje. 12

slonjen na debelo gorječo. Počasi je prilezel
do kmeta in se spustil na klop poleg njega.

Jeran ga je gledal, tako znan so mu je
zdel, vendar se ni mogel spomniti, kje ga je
videl.

Stoletnik je nekaj časa mirno sedel in
potem izpregovoril:

»Zakaj me opazuješ? Star sem in vel, a
moja pamet je sveža, moje misli so jasne in
čiste kakor kristalna studenčnica. Zakaj star
modrijan sem!«

»Torej si ti tisti modrec, ki mi je že v
mladosti povedal, da mi je sreča umrla? Zato
se mi zdiš tako znan, vendarle te nisem spo-
znal, zakaj dolgo te že nisem videl!«

Modrijan je dvignil svoje mirne oči, nje-
gov pogled je bil zamišljen in nekaj pro-
škega je sijalo v njem, ko je odgovoril:

»Odpusti mi prijatelj! Moje besede niso
bile resnične! Že tedaj sem bil star, ko sem ti
jih govoril, vendarle sem bil v zmoti in šele
kesneje je prišlo spoznanje!«

»To ni mogoče! Govoril si sveto resnico!
Res mi je umrla vsa sreča, saj sem imel po-
vsod v življenju samo smolo!«

Stoletnik se je nasmehnil:

...o Slovanov. Je sicer
kaj aradnikov, ki so
si premeščeni iz Pri-
orske na južno Tirol-
sko, toda skoro nemogo-
če, da bi jih bilo toliko,
da bi ti cenilci tako
škodljivi in pravični
določili Slovanov v
bijski Krajini?

Skoro 32 milijonov
mskega leta, mesecov
cembra je štela Polj-
na država 51.927.773
prebivalcev. V desetih
ih se je prebivalstvo
šalo za 5.069.581. Naj-
veje mesto je Varšava,
šteje 1.178.211 ljudi.

Elektrika iz zraka. —
emski inženir Honeff
zgradil prvo elektri-
o tovarno na načelu
ra, kot povzročitelja
ektrike. V ta namen
o postavili 200 me-
v visok in 80 metrov
ok stolp, na katerem
do tri vrtljiva krita,
terih delovanje bo po-
no kakor pri turbi-
h. Premier kralj bo zna-
i povprečno 80 metrov.
ektrična moč, ki jo bo
oizvajala ta tovarna,
dosegala okoli 5000 ki-
ntov.

Lakota v Grčiji. Vsi
ki lieti so polni vesti
veliki lakoti, ki vlada
v grških pokrajinah.
ki list piše, da je pri-
v Dramo okoli 5000
ctov agrarne stranke,
so zahtevali, da jim
ada da kruha.

Nekateri novinci, ki še nikoli prej niso imeli puške
v roki, so se malo tresli pred prvim strelom. Pri sebi tega
strahu nisem opazil, morda zato ne, ker sem že doma
večkrat z očetovo puško streljal po vrhanh, vrabelh in
drugih takih škodljivcih. Med petimi strelmi sem zadel
trikrat v črno, dvakrat pa blizu zraven; veselje nad tem
uspehom je bilo še večje, ko me je pohvalil sam polkov-
nik Jalsen, ki je slučajno prišel inspiciirat strelišče. —
Zadnje dni osemtedenskega vezbanja smo se vadili v
bližanju proti sovražniku na raznih krajih. Hodili smo
na Golovec, Rožnik, Večno pot, Kleče, Savlje i. t. d. Pri
tem sem arečal s puško na rami večkrat svoje nekdanje
tovariše in součence, ko so hodili v šolo ali iz nje. Kako
je bilo meni pri sreči, ni težko uganiti. Najrajši bi bil
zamenjal puško s knjigami in šel z njimi v ljubljansko
gimnazijo. Po takih srečavanjih sem bil vedno zelo ža-
losten. Prijazna beseda poročnika Kautza mi je bila ob
takih prilikah vedno dobrodošlo zdravilo.

Nekoč smo trudni od naporne vaje dalj časa počivali.
Sedel sem v senci in prebiral latinsko knjigo, kar stopi
pred me poročnik Kautz in me vpraša, kaj čitam? Prav
po vojaško sem stopil in javil pokorno, da čitam Caesarja.
»Čemu?«. Nadaljujem pretrgane gimnazijske študije. »Iz
kateroga gimnazijskega razreda pa ste bili potrjeni?« Po
končanem tretjem razredu. »Dvajset let star, pa šele v
tretjem razredu, gotovo ste temeljito študirali?« Na to
hudomušno opazko sem mu oddal svoja izpričevata, ki
sem jih imel slučajno v knjigi. Berel jih in ne ve prav,
kaj bi odgovoril; slednjič vendar spregovoril: »Z 20 letom
šele v tretjem razredu in vedno odličnjak, kako to?« Starši
so me poslali pozno v šolo. »Študent, vaši starši so hudo
grešili nad Vami, a to pogreško bom jaz popravil!« Pri-
držal si je moji dve zadnji izpričevata, ne da bi bil po-
vedal, čemu jih bo rabil.

Šele ko sem prišel v Trident, sem izvedel, kam jih
je poslal in iz kakšnega namena. Leta 1870 je začelo pri-
manjkovati častniškega naraščanja, kadetov. Častnikom, ki

so vezbali novince, je bilo naročeno, da naj izberejo med
novinci pripravne osebe za ta častniški naraščanje. Tako
se je nakrat pojavil hud in močan nasprotnik mojim pri-
vatnim gimnazijskim študijam. Reklji so mi: Ako imaš
veselje do učenja, pojdi v kadetnico in tam boš prišel
veliko lažje in prej do svojega kruha, kakor če nadaljuješ
gimnazijske študije še bogve kako dolgo. Ti nasveti so
bili umestni in dobrohotni, a kaj pomaga, ker jaz nisem
imel do vojaškega stanu nikakega veselja in naguenja,
sila pa po znanem izreku ni nikjer dobra.

Kaj se je zgodilo z mojima dvema izpričevalcema, ki
jih je poslal poročnik Kautz na polkovno poveljništvo v
Trident? Nikoli več jih nisem videl, pač pa sem pozneje
izvedel za njih smešno žalostno usodo. Obsojeni sta bili
na smrt z ustreljenjem. O tem dogodku mi je pripovedoval
Martin Šraj, vodnik 11. stotnije 17. pešpolka, moj prijatelj
in bivši študent šestega razreda ljubljanske gimnazije, ki
je bil eno leto pred menoj potrjen v vojake — takole:
»Dne 30. maja 1871 je imela naša stotnija strelne vaje
na strelišču v Materellu južno od Tridenta. Videl sem,
da so bile tarče zakrpane med drugim tudi z dvema tvojih
izpričevalca izza leta 1870. Ko bi jih bil tudi hotel rešiti
iz tega nevarnega položaja, bi mi to ne bilo mogoče, zakaj
bili sta že na več mestih ranjeni, prestreljeni, zamazani
in tako trdo prilepljeni na tarče, da jih ni bilo mogoče
odstraniti, ne da bi se bili iztrgali v kosce.« — Ta novica
me je hudo užalostila, mučil sem se bil dosti za izpri-
čevali, da sta izpadli izvrstno! Polkovna pisarna pa jih je
vrgla, ko sta storili svojo dolžnost, kot ničvedni papir v
knž, odkoder so dobivali popraviljaci tarč potrebni papir
za krpanje.

Moji izvrstni izpričevalci, kolkovani z kolekom za 15
krajcerjev, moj ponos v košu za papir, potem za krpe na
tarčah, to je bilo res malo prehuda. Lahko in po pravici
bi bil zahteval primerno odškodnino za meni tako važni
listini, a bil sem takrat še skromen novinec in vsak frajtar
je smel gospodariti nad menoj.

PO DOMOVINI

»Misliš si pač samo na svojo srečo! Pogledaj na desno stran, kdo je tam tvoj sosed?«
 »Sosed Trdin.«
 »No, kako je z njim? Opisi mi del njegovega življenja!«
 »La, Trdin! Njegova hči je bila moja žena. Bogat je bil, pa mu je vsa goved poginila na nalezljiv ibolezni. Žena se mu je ponesrečila in je padla neko noč v prepad, ko se je počno vračala iz mesta domov. Njegova hči, moja žena je umrla na četrtem porodu. Povodnja mu je dve leti uničila skoro vse pridelke.«

»No, vidiš, ga je prekinil starec. Zdi se pa povej po resnici in vesti, ali misliš, da je bil ta tvoj sosed srečen?«

»Ne, ni bil, tudi njemu je umrla sreča!«
 »Pa se ozri na levo, pripoveduj o levem sosedu!« mu je ukazal stotelnik.

»Levi sosed? Siromak je bil, pa mu je še to pogorelo tedaj, ko je zgorela moja hiša. Žena je ležala pet let na bolniški postelji, edini sin je bil bebec.«

»Torej, kaj si misliš o njegovi sreči?«

»No, tudi njemu je sreča umrla.«
 Starec je poizvedoval dalje:

»Povej kaj o svojih sorodnikih!«

»O, vsi so bili nesrečni in prepričan sem, da jim je sreča umrla že takrat kakor meni!«

»Vidiš, zato ti pravim še enkrat, da sem te nalagal, ker sem trdil, da ti je sreča umrla. Sreče na svetu sploh ni, kajti na vsak korak je z njo nesreča. Prava sreča pa je stanovitna in zvesta. Zato trdim, da ti sreča ni umrla, ker je nisi imel, kakor je nima noben zemljan!«

Starček je dvignil svoje mile oči in nadaljeval:

»Tam v veselju je večnost! In že večnost sama je brezmejna sreča, zakaj v njenem objemu si brez skrbi, večno življenje traja brez konca! Pojdva tej sreči na proti!«

Zasijala je večerna zvezda. Dva starčka sta se smehljaje objela in tiho odšla proti cerkvi v dolino.

Naznanila

n Pevsko društvo »Kranjčec«, Smartno ob Savi, gostuje v nedeljo, dne 19. februarja 1933 ob 8 popoldne v godbenem domu v Domžalah z opero »Čevljar baron« in spevoigro »Zaklad bi radic«, kjer nastopi moški zbor 24 pevcev. Prijatelji poštene zabave vabljeni!

n Blatna Brestovica. Gasilno društvo uprizaro dne 19. februarja ob 3 popoldne v Društvenem domu na Trati, komedijo v Mirih dejanjih: »Beneški trojčnik«. Pridimo gledat in se zabavati!

n Godba »Vodicec« priredi igro »Vrnitev« v nedeljo, dne 19. februarja. Ker je igra nova in dobro nastavljena, pridite!

n Isobraševalno društvo na Breznici priredi v nedeljo 12. t. m. ob 6 popoldne, kmeško veselje »Vodac«. Prijatelji društva in zdrave zabave vabljeni.

n Prosvetno društvo na Trati priredi v nedeljo dne 19. febr. t. l. ob 3 popoldne v Društvenem domu na Trati, komedijo v Mirih dejanjih: »Beneški trojčnik«. Pridimo gledat in se zabavati!

n Gledališko in pevsko društvo v Predvorju vprizaro v nedeljo 19. t. m. ob treh popoldne v Ljudskem domu igro: Stanovitni kraljevič, igra je zelo lepa. Vabimo!

n Prosvetno društvo v Borovnici vprizaro v nedeljo 19. t. m. ob treh popoldne v svojem domu: »Utopljenec«. Pridite, da se nasmejete in vas tudi pesmica razveseli!

n Preserje. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 19. februarja od 15 v novem domu veselje »Darek na samcec«. Vsi vjudno vabljeni!

n Skofja Loka. Koncert slovenskih umetnih in narodnih pesni priredi oktet pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, 19. februarja ob 8 zvečer v Društvenem domu. Ljubitelji naše pesmi naj koncert polnoštevilno posetijo.

3

Misijska nedelja

(Polhov gradec)

Krekova družina priredi v nedeljo dne 19. t. m. a sodelovanjem o.č. Juhovičine misijsko nedeljo. Ob 6 zjutraj pridige g. misijonarja Jožeta Kerca, po sv. maši v Marijini hiši skloptično predavanje o Kitajski. Popoldne po nauku isto predavanje za mladice. Pokažimo z obilno udeležbo spoštovanje kitajskemu misijonarju Irpinu, ki se že mnogo let štrjuje spreobraščanju Kitajcev. — Gilboz.

Življeno društveno življenje

(Selca nad Skofo Loko)

Ko se že toliko piše in govori o Vomburgu, pet »Vodac«, naj se se Selčan oglasimo, da smo se tudi mi vprizarili dne 29. jan. in 2. febr. t. l. v Krekovem domu, in sicer obkralj ob nenavadno veliki udeležbi. Igra je dosegla lep uspeh in so ljudje napolnili dvorano z velikim zadovoljstvom. Zdrženje v prosveti je zelo živahno in lepo urejeno. V ponedeljskih zvečer ima vaje tamburaški zbor, ki šteje 8 članov. V torekih je društveno petje. Zbor, ki se je zdajni čas zelo pomnožil, šteje 6 sopranov, 7 altov, 6 tenorjev in 11 basov, ki sodeluje pri raznih prireditvah. Ob sredah in sobotah ima vajo zopet oživljena godba na pihala. Ob četrkih in nedeljah so skušnje za igre. V petkih je cerkveno petje, dotim ima tedaj mladinski odsek v domu svoje sestanke. — Za puzino nedeljo si društvo baje pripravila komedijo »Beneški trojčnik«, ki bo glavno novost za Selca in nje prebivalstvo, obenem pa bomo imeli zopet priliko do poštene zabave. Pričakuje se, da bodo »Beneški trojčnik« dosegli isti uspeh, kakor ga je »Vodac«.

90 let stara je umrla

siartna kosa

(Sovodnj pri Novi Oselici)

Dne 4. febr. t. l. je zatrla na veke svoje trudne oči, učiteljica Marija Podbank roj. Zajc, v starosti 90 let. Pokojnica je bila znana daleč naokrog kot vzor prave kmetijske gospodinjice. Slovca je kot ena največjih umetnic za izdelovanje namiznih prtov in raznih drugih modernih vzvezin. Bila je iz rodu, nekdanj in tudi še sedaj slovečih potobarjev in kiparjev, ki jih ne poznajo samo doma, temveč širom cele Evrope. Njen oče, Anton Zajc je opreril skoraj vse naše okoljake, najbolj pa domačo cerkev s svetimi podobami. Ta njena rodna hiša je bila torej pred dobrimi 60 leti, prava tovarna za izdelovanje križev. — Blagi pokojnici večni mir!

Smrt vzglednega fanta.

(Čatež pod Zaplazom.)

V Dolenji vasi pri Čatežu je umrl Lojze Kotor iz znane obče spoštovane Smukove družine. V življenju je bil vedno vzor vernega in pridnega fanta. Farani smo ga zelo radi imeli; radi smo ga poslušali, ko je vedel toliko in tako zanimivo pripovedovati; dober je bil do vseh, zameril ni nikomur. Vsi smo zelo užaloščeni, ker ga nam je Bog tako hitro vzel k sebi. Menda si je naš dragi Lojze že zaslužil venec zmage in plačlal Kal boleznij je prinesel še iz vojne in ruskega ujetništva. V začetu preteklega leta se mu je bolezen poslabšala. V juniju mu je začel pešati vid, katerega je v avgustu popolnoma izgubil. Od tedaj tudi ni več zaspel postelje. Vsi smo obdovorni njegove vdanosti v trpljenje in hudi boleznij. Nikdar ni tožil nad svojo težko usodo. Obdovovanja vredna je tudi njegova dobra 74 letna mati, ki je preostala zlasti

sedaj pozimi radi popolne bojničeve oslabele silne napore in težave. Hvala Bogu, še imamo do skrajnosti požrtovalne matere! Pokojni Lojze na pušča razžaloščeno mater, očeta ter dva brata. Priporočamo ga v molitev!

Družina brezposelnega rudarja iz revirja T13

Jubilej.

(Hotemake nad Kranjem.)

Iz našega kraja se redko kdo oglasi v silo moljubuc, čeprav prihaja lepo število izvodov našo vas. Tudi pri nas nismo brez jubilejev. V naši vasi imamo moža, kateri je letos že prekoril 80. leto a poleg tega je tudi preteklo 50. leto odkar je cerkvenik pri domači podružnici sv. Urba, ktero službo ves čas opravlja tako, da mu volje besede sv. pisma: »Gospod, jaz ljubim lepoto tvoje hiše«. Kljub visokim letom opravlja svojo službo vestno. To je g. Krišelj Anton, p. d. Suštarjev oče, mož na svojem mestu. Njegova hiša je na sledi odprta katoliškim listom. Dal Bog, da bi našel več posnemalcev, potem bi bilo drugače na svetu. Ob koncu ti pa ob Tvoji 80 letnici kličem besede penika Gregorčiča:

Naj ljubi Bog ti sreče rož — notrosi naj se vse poti — A nam naj da še mnogo mož — Naj vrlih kot si Ti.

88 let odbornik pri posejilnici.

(Voklo pri Kranju)

To dni smo položili k večnemu počitku za farnem pokopališču v Senčurju, Martina Zerovnik iz Voklega. Ranjki je bil moč poštenjak, stara genska korenina. Bil je malo manj kot od početja naročen na »Domoljubac ter istega z veseljem in pridom prebiral. Ranjki je bil 88 let odbornik šušarske hranilnice in posejilnice. Svoj čas je bil tudi predsednik Prosvetnega društva v Voklem, se je mnogo trudil za pošteno izobrazbo mladine. Počivaj v miru!

Smrtna kosa.

(St. Ožbal.)

Smrt ima veliko dela, ker bo morala v dobi 88 let počositi najmanj eno milijardo ljudi. Zato je najbrž tako suha, da jo je za en sam skelet. Si moč zaznamovati vseh njenih žrtev. Ali nekaterih se je treba spomniti. Pri nas je bil pokopan 12. t. m. čestiar v p. Jožef Hribernik, dober oče in po božen mož, star šele 58 let. Cesta mu ni pokvarila duha, pač pa telo, ko ga je v službi na cesti našel avtomobil trgovec in ga naredil za invalida. Rojen je bil kakor njegova dobra žena v šentgotarski župniji. Bil je dolgo let naročnik »Domoljubac« in

lobo zanima) za javne zadeve. Zelo lepo je bilo vsi pogrebu, da so ga nosili sami stanovniki tovariši sestriji.

Koncert. (Mengeš.)

V nedeljo, dne 12. februarja je priredila pod vodstvom g. kapelnika Liparja poznana mengeška orkestra koncert s sodelovanjem domačega pevskega zbora. Vsi igralci in pevci so zelo dobro rešili svojo vlogo. Posebno priznanje gre mešanemu zboru za Gröbmingovo »Zimska idila« in moškemu zboru za Jerobovo »Pelin-rožac«. Koncert je bil zelo obiskan.

Iz našega izobr. društva (Sv. Helena)

Na pobudo našega g. župnika Ivana Riharja, se naše izobraževalno društvo znova močno počivilo. V nedeljo 5. febr. se je vršil občni zbor društva, ob veliki udeležbi članstva. Poleg poročil in volitev novega odbora, je bil sprejet tudi soglasno predlog, s katerim se bivši župnik pred. gospod. svetnik Ivan Riharšič, imenuje častnim članom društva. — »Vodac že teče tudi proti Sv. Heleni« V nedeljo 19. t. m. je vprizori naše društvo in ste si povabljeni!

Razne novice (Dev. Mar. v Polju)

V preteklem tednu smo imeli štiri mrliče, pa in sam krest. Pokopali smo znanega mesarja in Jos. na Studencu, Trškovega Lobjeta. V Zg. Kašlju na sta šla v večnost, škof Janez Anton, ki se je pri pravljanju drv smirno ponesrečil, ter Vogel Andrej, sin umrlega kašelskega cerkovnika. Oba sta bila mirna ter splošno priljubljena in zelo verna katoličana. Po plačilo je šla tudi ga. Marija Šešek v Zg. Kašlja. Bog jim daj večni mir in pokoj! — V ljubljensko bolnišnico je bil v petek prepeljan skrajnji zidarski mojster Maru Andrej, nenadoma ga je obšla slabost in se je zgrudil. Želimo mu skorajšnjega okrevanja. — Priglasenih brezposelnih je 170, brez vsakoletnih brezposelnih deveter, ki jih je okrog 40. Skupno trpi na popanjanju okrog 300 družinskih članov, in tem pomagati že zimo, je naša krščanska dolžnost. Vsak, ki je srečen, da ima zaslužek, naj se vsaj s majhnim darom spomni Vincencijeve konferencije, ki skrbi po svojih skromnih dohodkih za te reveže.

Povest o vriem molu (Dev. Mar. v Polju)

V četrtek 16. t. m. praznuje 70-letnico rojstva, v pokopani delovodja Vevške papirnice, g. Dalis tožef pri Dev. Mar. v Polju. Jubilarjen rojen v Trebejovski občini, je pred 15 leti bil nastavljen ob kratkatne Laikam Josefthal družbe, v tukajšnji pisarnici kot delovodja. Hrepeneč po izpopolnitvi papirni stroki, ga je zaneslo v tujino, kjer je skozi 30 let v Nemčiji, Belgiji, Holandiji, Češki in Madjarski zavzemal po tvornicah te stroke važna mesta. Na vsej tej dolgi poti mu je bila Mohorjeva knjiga in »Domoljub«, gvesta spremljevalka in varuha vere in jezika. Zato je prav, da se jubilarja ta list ob njegovem jubileju spomni. Mi pa, ki nas je pot večkrat zanesla k njemu, bi radi poudarili še eno. Jubilar je, dasiravno živeč v tujini med brezverci ali drugoverci, vsikdar in povsod branil katoliško vero in sam po njej živel, in zbiral in poseljal katoliške družine ter jih navedjal na verske dolžnosti. Dasiravno je moral ure in ure daleč do katoliškega duhovnika in cerkve, ni nikdar zamudil prilike zadostiti svojim verskim dolžnostim. Danes pa nam je treba tudi mož — bolj kot kedaj — ki se turč versko in to neustrahovano udeležuje, in tak je naš jubilar še danes, ki mu daj Vsemogočni dočakati še mnogo jubilejev.

»Zdravnikov strežnik« (Ilg)

V nedeljo 19. febr. bo v dvorani Katol. doma na Igu zopet smeha in zabave dosti, in sicer popoldne od 3 do petih. Prosvetno društvo priredi veseloligno »Zdravnikov strežnik« in ponovi veselo sprevoirgo »Sreč in denar«. Pridite v obilnem številu, ker igre »Zdravnikov strežnik«, ne bomo ponavljali. Tudi v postu ni gotovo, če bo kakšna igra, ker misli društvo prirediti v marcu prosv. večer v obliki večerne šole za vse fante-blane prosvetnega društva, o čemer bomo še poročali. — O združitev občina se tudi po Igu in okolici veliko razpravlja. Če bo prišlo do združitev v večje občine, bi bilo v smislu ljudskih želj in zahtev, da se občini Studenc-Ig pridružijo še občine Iška

loka in Iška vas, Pjava gorica (samo vas) in iz občine Zelinjce pa pride k občini Ig vas Sarsko. Tako bi bila občina Studenc-Ig dovolj velika in lepo v eni občini združena cerkev, šola in občina. Občina Tomišelj naj ostane zase občina, in kateri naj se pridruži še občina Vrbljenje in bo tako skupaj ena občina, ena fara, ena šola.

Davek na samcec (Tomišelj pod Krimom)

Ono nedeljo je nameravalo naše prosv. društvo prirediti komedijo »Davek na samcec. Igra je bila za popolnoma amaterskano, ko so dobili igralci prepoved, da ne smejo igrati, (igramo na šolskem odru v Tomišlju). Dobila se je oseba, ki je posredovala, da je bila prireditev prepovedana, češ da je neprimerna. Radet se narod slovenski, ker se je morala tvoja zbuditeljica od nedavne prireditve vseslega vinogradarja že tako visoko dvignila, da jim je že nedolžni »Davek na samcec« prevel. Če je pa bil namen drugi, povemo, da naše društvo na obstoja samo radi iger.

Igrali bomo

(Polica pri Višnji gori)

Pripravljeno veseloligno v 3 dejanjih »Utopljenec«. Igrati ga bočemo dne 19. t. m. ob treh popoldne. — Kakor vse, je zajel val splošne krize tudi nas. Osebito jo čuti kmečki in delavski stan. Le v pravičnosti in ljubezni je zmagaj.

Novice.

(Ambrus.)

V nedeljo, dne 19. t. m. bo občni zbor »Prosvetnega društva«. Sprednoli bo obhajalo društvo svojo 23 letnico. Drugo nedeljo, dne 26. t. m. pa priredi gosliško društvo zabavno igr »Davek na samcec«. Upamo, da bodo igralci zopet tako dobro rešili svoje vloge, kakor na sv. Tri kralje, ko so igrali igr »Za srečo v neščotce«. Takrat je bil kč, sedaj bo pa smeh. Obeta se živahno društveno življenje v tem letu. Fantje in dekleta, le korajžno naprej v nedolžnem in poštenem veselju in izobrazbi. — Kakor čujemo, se je število naročnikov dobrih časopisov nekoliko znižalo. Vzrok kriza, pa še bolj nezadovoljnost. Časopisje je veselilo, ki vlada svet in ga po svoje vodi. Dolžnost vsakega katoličana je, da podpira katoliško časopisje, če tudi z žrtvami. Zato aiso upravičeni tisti, ki so to opustili.

Novice.

(Metlika.)

V četrtek dne 9. februarja se je vršila pred metliškim sodiščem javna razprava zoper Martina Geršiča in Antona Govednika iz Suhorja. Martin Geršič je bil obdolžen hujskanja zoper kuluk in proti zidavi novega občinskega doma. Anton Govednik je bil tožen radi tajne organizacije in radi hujskanja proti zidavi novega občinskega doma. Ker je bila obdolžitve deloma neutemeljena in nedokazana, deloma sta obtožena kot dolgoletna občinska moža upravičena, da povesta svoje mnenje glede občinskega gospodarstva, zlasti glede zidave novega občinskega doma, ko se da popolnoma primerno stari popraviti, da bo odgovarjal zahtevam občinske pisarne, zato ju je sodišče oprostito vsake krivide in izreklo oprostilno razsodbo. — Je že več kot 10 let — kar trinajsto teče — ko je bila zadnja splošna »duhovna žehata pri nas. Docela so že obledeli oni mislenski spomini in treba je že, da se obnovi. Potreba po misljoni je splošna, da se v dušah počivi krščansko upanje, ki more človeku trpljenje in krize olajšati. Saj druge opore sedaj kar od nikoder dobili ni. Na Suhorju se prične misljoni dne 19. febr. in bo trajal 8 dni. Misljonarili bodo občje jezuiti in Ljubljane. V Metliki pa je začetek sv. misljona 5. marca in bo trajal 10 dni. Tudi v Metliki

bodo opravljal z. Asijoz, občje Družbe Jezusove. Vršil se bo misljoni po stanovih, tako da bo vsaki stan imel določene dneve za svoje stanovske govore; za može in fante, za žene in za dekleta in za otroke. Vsakemu bo tako dana najlepša prilika, da poskrbi za svojo dušo.

Nočni napad na župnišče (Ribnica)

Dne 8. t. m. ponoči je nekdo izvršil napad na župnišče v Ribnici. Žukovec se je splazil na župniški vrt ob vodi Bistriki pod okno g. kaplana Fistra. Okrog 11 ponoči, ko se je g. kaplan ravno spravil k počitku, nekdo ustrel v okno njegovega stanovanja. Svinec je prodri skozi šipi zunanjega in notranjega okna, drobec pa je razbil še tretjo zunanjo polovico okna. Zmlinčena svilenka je ležala zjutraj sredi sobe na tleh. G. kaplanu se sicer ni ničesar zgodilo, ker ga je branil zid, pač pa bi bile lahko posledice usodne, ako bi bil lje v bližnji okna. Ker pa je bil strel dokaj navpičen, ni zadel svojega cilja. Detonacija je bila sredi noči tako močna, da se je mnogo ljudi zbudilo. Junak je pobegnil za vrtem v temno noč. Trdno pa upamo, da ga bo budno oko oročnikov kmalu izsledilo. Javna varnost je postala zadnje čase sredi nekdanj mirnega luga vprav ogrožena.

»Vodac« poplavlja vseprosvod (Hotedrišica)

Naši igralci Prosv. društva so se opogumili in rekli: »Vodac bomo igrali. V igri je polno zabavnih prizorov, posebno pa bo vzbudila smeha Hribarica s svojim Tinčetom, ki ga ženi. Igra bo v nedeljo 19. t. m. ob 3 popoldne v Domu. Vabimo, da si jo ogledate!

Listnica uredništva

V. Mertovič: S poročili o pretepih po gostilnah neradi strmotimo fante in dekleta pred svetom. — Savna peč pri Zidanem mostu: V predpuetu nobene take novice. — Kostonjca: Za kavo brez sladkorja za enkrat še ne moremo delati reklame. — V Polico: kar se je zgodilo na Štefanovo, je že zastarelo.

Kovor. Načrti za spomenik niso bili odobreni!

Anglesko bombno letalo v razvalinah. Štiri angleški vojaški letalci so treščili iz neznanega vzroka sredi vojaških vaj z vojaškim letalom na tla ter bili na mestu mrtvi. Med padcem je izbruhnil še požar in letalo docela upepetilo.

»Ne v skratceelj z robo: žepa s satjem si natičil je. V žepu sadje vzamem I S arebrom plačaj je si s seboj.«

Obložen naš Jaka od Toda joj! Kaj zdaj eo švedra, pripeti? Ička vsaka mu je Jaka skoro v krajci tam stoji... klačnica.

Radio

Program Radio Ljubljana od 15. do 22. febr. 1933

Vsaki delavski: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borta — 17.30 Slovenski kvintet — 21.00 Čas, poročila — Četrtek, 17. febr.: Opoldne radio kvartet — 18.30 Italijanska — 19.00 Umiranjje — 19.30 Pogovor s poslušalci — 20.00 Večer duetov in arij ge. Zlata Gjurgjevac in g. Veloslava Janja — 20.45 Kvartet pihal vojaške godbe — 21.30 Slovenski kvintet — **Petek, 17. febr.:** 11.15 Bolška ura: Po petrolejskih pohajkih — 18.30 Provedljivi absolutizem — 19.00 Francovčina — 19.30 Pogovor s vrstolnim mojstrom — 20.00 Prenos s Dunaja (Simfonisti koncert) — 22.15 Plošče — **Sobota, 18. febr.:** 18.30 Angleščina — 19.00 Borne dela in skrb za brezposelne — 19.30 Iz zgodovine filozofije — 20.00 Prenos iz Beograda — 22.15 Slovenski kvintet — **Nedelja, 19. febr.:** 7.30 Konjereja — 8.00 Nasveti za kmetovalce — 1.15 Gimnastične — 8.45 Poročila — 9.00 Versko predavanje — 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.00 O elektriki — 10.30 Reklama pri nas in drugod — 11.00 Ura slovenske lepe glasbe Janja Gregorica — 12.00 Čas, poročila, plošče — 15.00 Zlata Praga — 15.30 Tamburaški sekstet — 16.15 »Requiem«, igra Ljudski oder — 20.00 Koncert orkestra »Triglavi« — 21.30 Slovenski rokalni kvintet — 22.15 Čas, poročila, plošče — **Februarij, 20. febr.:** 18.30 Esperanto — 19.00 Sebohrvaščina — 19.30 Zdravstveno ura — 20.00 Prenos opere iz Beograda — **Torek, 21. febr.:** 11.15 Bolška ura: Turški promet in njega pomen za naše kraje — Opoldne radio kvartet — 18.30 Nemščina 19.00 Korčila in Orebič — 19.30 Junski današnjega časa — 20.00 Koncert orkestra »Zajec« — 21.00 Samospjevi gđđ. Jennete Perdan — 21.30 Prenos iz kavarne »Zvezdic« — **Sreda, 22. febr.:** 17.30 Otroški kotiček — 18.00 Angleška glasba na ploščah — 18.30 Otroške pesmi poje gđđ. Korenčnova — 19.00 Ruščina — 19.30 Literarna ura — 20.00 Prenos iz Prage — 22.15 Plošče.

Počilo je, kot bi ustrelil in avtomobilist je vedel, da je predel pnevmatiko. Nadomestnega kolesa ni imel s seboj. Kaj napraviti? Ne daleč od tam je zagledal večjo prodajalno in ne da bi poizvedel, kakšne vrste je, je stopil notri ter vprašal, kaj imajo v zalogi za avtomobiliste. »Vse sorte, je odvrnil mlad prodajalec, snagrobne vence, bergije, umetne proteze in razne obveze.

Pozor ženini in neveste!
RODOLFO oostojne mreže, otomane, spalne divrane in letelle nudi nalceneje
RUDOLF RADOVAN, lepemik
 Mestni trg štey 13
 Žana, morske trave, blago za modroce v veliki izbori po najnižji ceni.

Gospa Hlavkova se je vrnila domov, vsa nesrečna je bila. »Kaj pa ti je?« jo je vprašal mož. — »E, le kaj, v vseh posredovalnicah sem bila, da bi našla primerno služkinjo. Vzela sem kar tri.« — »Za božjo voljo, čemu pa nam bodo kar tri? Se ti mar meša?« — »Ne, prav nič ne, oni sem naročila, da vetopi v službo prvga, druga desetega, tretja pa petnajstega.«

Več nego dovolj. »Ali slišiš kdaj kaj o denarju, ki si ga posodil svojemu sosedu?« — »Kako bi ne slišal! Saj si je kupil zanj radio!«

Važno! Času primerno!
 Pri nakupu angleškega in češkega sukna, modnega blaga in svile jemljemo v račun (do preklica) tudi HRANILNE KNJIZICE prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov
A. & E. SKABERNE, Ljubljana

Mali oglasnik

Vsaki drobna vestica ali nje protiar vešt za enkrat (Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali čeče poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pekovskega vajenca

od 14—16 letnega sprejemem. Oskrba v hiši — Naslov pod št. 1422.

Stanovanje

dam v najem, letno 1000 Din ob Trilaski cesti. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 1586.

Službo dobi

mlinarski vajenec iz poštene kmetke hiše Valjevi mlina Rus, Grosuplje.

Za mlade v danem

z hiši P. Kostanjevec, Cestnice — Trebelno.

Službinto

vajenec kmetički del sprejme Mikael Strucl. Zapušte 4, St. Vid nad Ljubljano.

15.000 Din posojila

iščem proti vkljubi. Obrestujem 10%. Sprejem tudi knjižico ljubljanskih hranilnic. Zavzemem se plačati ta znesek v 3 letih. Ponudbe na uravno lista pod Posojilo št. 1423.

Valenca

za kovaško obrt sprejemem. Starost 15—17 let. Oskrba pri mojstru. Drugo po dogovoru Ivan Urh kovaštvo, Metlika

Pozor!

Kupim svinsko mast, prekajeno meso, med, bučno olje in lisijče kože — Ponudbe s ceno na upravo »Domoljuba«, Ljubljana.

Posojila podeljuje

»Zadruga«, Ljubljana, pp. 307 Sprejme porverjenike

16 letni detek

učiti mizarstva Bohže Anton, Dolenje Lukovnice, p. Novomesto

Fanta

z dežele, 16 do 17 let starega, zdrave, za pomoč pri cerkvi in gospodinjstvu sprejememo po dogovoru — Pnudbe na upravo pokopališča pri Sv. Križu, p. Moste pri Ljubljani

Naprodaj imam

sudno drevje abolika, bruške, prvovrstne ter cepl ene bruske bejs h američkih vrst, zrelostna doba od julija do septembra. Drevesca Kokalj, Petelinje, Dol pri Ljubljani.

Čevljarški stroj

(cilindera) poceni naprodaj. Gostiln. Murec, Črnače.

Malo posestvo

na pročaj v Mošnjah št. 33 pošta Radovljica, Gorenjsko.

Več volov

za večnjo prodam ali zamenjam za dobre krave. Pleško, p. Dobrova, Kotarje 20

Posestvo

ali zemljišče kupim. Ponudbe pod »Cena« 1443.

Kupimo zemljišče

ali posestvo na Gorenjskem, v najmanjši izmeri 5000 m² in več, v svrhu malega okrevljišča. Svet mora imeti lepo solšno tugo, v bližini voda za kopanje, gozd, in ne sme biti preoddaljeno od železniške postaje. Ponudbe s opisom in ceno je vpsolati na »Mestno delavsko zavarovalnico« v Ljubljani, Mestni dom

Divjake

jabolčne in bruske: so zelo nizki ceni tudi: Gabrijel Koren, St. Pj pri Velenju

Kuom

žive mlado vidre, divje mačke, kune, jazbeci Harfort, preparator, Ljubljana, Kodečjevo

Učenca

za kovaški obrt sprejemam tudi revnejega, ki bi se ga nekoliko potpiralo. — Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi pod št. 1594.

Gospodar

(oskrbnik) se išče za večje kmetško posestvo, oženjen ali mlajši s materjo ali sestro (gospodinj). — Ponudbe na upravo Domoljuba pod št. 5000 1383

Zvonove

tri, jak ene, teže v kg: 2890, 1580, 1042, vliče 1, 1922, glas B, Des in Fax, brez jarmov, proče sredi aprila župn. urad v Predvoru pri Kranju

Kupim gostilno

in nekaj posestva, ali pa mliti in nekaj posestva, ali samo posestvo za cen 16 glav živine, znesaj Din 120.000.— Prevzamejo se tudi »Hilkarji«. — Kupim tudi žago s posestvom. — Ponudbe pod »Zima« št. 1019.

Vajenec

za čevljarstvo za sprejme v dobro izdolo delavnico le dobro vzgojenih staršev. Travnik Franc, Trebnje.

Neveste!

Ze Vaše matere so kupile pri meni, ko so se možile, kuhinjsko posode in druge gospodinske potrebščine. — Obrnite se zaupno luč. Ve na mojo staro, solidno tvrdo in ve življenje boste veselje in zadovoljne! — Fr. Stupica, trgovina s kmetiino, Ljubljana Gosposvetska cesta 1

Hiode

bukove in smrekove kupujem. Ponudbe na poštni predal 205, Ljubljana.

Pozor!

čevlje donatga ročnega dela po najnižji ceni pri Fraw Kokol, čevlar, Laska, prodaja »evljev in usaja

Kupim

n aj suhih orchovih deč ne zimate, smejo pa biti malo črvice Cvek Franc, Kamnik.

Najboljši šivalni stroji in kolesa

so edino ADLER-GRIZNER za dom. industrijo in obrt v vseh opremah.

Istotom izvirski piščini stroj DUBIED

Post v rezanje bresplaten. — Nizke cene

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

Teletos 2915

blizu Prešernovega spomenika (za vodo). Večletna garancija. Tudi na obroke.

Zaloga v Krantu: Trgovina Levčičk

Posojilnica in hranilnica v Poljanah nad Skofjo Lovo

izjavlja, da bode vse hranilne vloge, vlozene v 1. jan 1933, na zahteva takoj izplačevala. Obredi so iste kot od starih vlog. Ne pridejo pa tu v poštev prepisi iz ene na drugo knjižico.

Svetovna semena

so preizkušena in najboljša. Ako takih semen v Vašem kraju ni dobiti, pošam se obrnite na veliko trgovino s semeni

Josip Urbančič, Ljubljana

Miklošičeva cesta str. 8

(nasproti hotela »UNION«)

cenik vseh vrst semen za vrt, travnik in polje je brezplačno na zahtevanje, le pišite po njega.

V vsako hišo »Domoljuba«!